19. YÜZYIL SONRASI RESİM SANATINDA SPOR TEMALI ESERLERDE KOMPOZİSYON VE HAREKET

Günseli Ayan

Marmara Üniversitesi, 2008

T.C.

İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi

Sanat ve Tasarım Yüksek Lisans Programına Sunulmuştur.

Bu çalışma tarafımızca incelenmiş olup, kapsam ve kalite açısından Yüksek Lisans olmaya yeterli bulunmuştur.

(Ünvan ve İsim)	Doç. Dr. Serdar YILMAZ (Ünvan ve İsim)
Eş Danışman	Danışman

İnceleme Komitesi Üyeleri (İlk isim jüri başkanına, ikinci isim tez danışmanına aittir.)

(Ünvan ve İsim)	(Jüri) Prof. Dr. Cevat Demir
(Ünvan ve İsim)	(Jüri) Doç. Dr. Serdar YILMAZ
(Ünvan ve İsim)	(Jüri) Doç. Dr. Deniz BAYAZIT

Bu çalışma bir Yüksek Lisans
tüm gerekli şartlarını taşımaktadır.

Doç. Dr. Nedret Yaşar Akyüz
(Ünvan ve İsim)
Bölüm Başkanı

[Üniversite] onayı 13/01/2016

Yrd. Doç. Dr. A. Bahadır Kaynak
(Ünvan ve İsim)
Enstitü Müdürü

Bu dokümandaki tüm bilgilerin akademik kural ve etiğe bağlı kalınarak yazıldığını ve tez yazım kuralları kapsamında bu çalışmada bulunan ve orijinal olmayan bütün bilgi ve materyallerin referanslandırıldığını temin ederim.

Günseli AYAN

İTHAF

Bu çalışmanın ortaya çıkışında, araştırma süresi boyunca bana ve heyecanıma inanarak güvenen, çaresizlik yaşadığım anları fark ederek engin bakış açısı ve bilimsel yönlendirmelerle emeğini sunarak heyecanıma heyecan katan tez danışmanım Doç. Dr. Serdar Yılmaz'a teşekkür eder saygılarımı sunarım. Bugünlere gelmemde emeği olan aileme; özellikle maddi ve manevi desteğini her an yanında hissettiğim babam Mehmet Ayan (vefat 2015), annem Ayşe Ayan'a sonsuz sevgilerimi sunarım.

Bu çalışmanın Sanat ve Spor etkileşiminde kaynak olarak katkıda bulunmasını dilerim.

Günseli Ayan

ÖZET

19. YÜZYIL SONRASI RESİM SANATINDA SPOR TEMALI ESERLERDE KOMPOZİSYON VE HAREKET

Günseli Ayan

Yüksek Lisans Tezi, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. Serdar Yılmaz

Bu araştırmada sanat ve spor ayrı disiplinlerde ele alınarak birbirleriyle nasıl etkileşime geçtikleri; eserler ve sanatçılar üzerinden görsellerle incelenmiştir. İki boyutlu yüzey üzerinde hareketin anlatımını kuvvetlendiren, destekleyen yöntemler araştırılarak, kompozisyon bütünlüğü içinde değerlendirilmiştir. Yüzey planlamasında hareket kavramı, sporcu figürleri ile ele alınarak kompozisyon kurguları örneklendirilmiştir. Spor ve sporcu temasını sanatçılar yaşadıkları döneme göre; mücadele, rekabet, hareket, denge, artistik değer gibi kavramları eserlerinde çeşitli kompozisyon ve benimsedikleri üslupla anlatmışlardır. Modern Olimpiyatların kurucusu olan pedagog tarihçi yazar Baron Pierre de Coubertin; daha sağlıklı bir nesille barışçıl bir dünya adına, sporun güzelliklerini ancak sanatçıların anlatabileceği fikrinden yola çıkarak sanatın olimpiyatlarda yer almasına önderlik etmiştir. Böylece spor temalı sanat eserleri, ilk kez 1912 yılında olimpiyat oyunlarına sanat yarışmaları adı altında dahil edilmiştir. Bu çalışmada, spor disiplininde resim sanatının nasıl somutlaştırıldığı örneklerle incelenmiştir. Hareket kavramı ve kompozisyon anlatımı üzerinden spor ve sanat arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Hareket, denge, artistik, spor

ABSTRACT

19TH CENTURY WORKS AFTER IMAGE COMPOSITION AND MOVEMENT IN SPORT THEMED ART

Günseli Ayan

Yüksek Lisans Tezi, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. Serdar Yılmaz

In this research, art and sport and their influence to one another were examined thru works of art and artists. Enhance the expression of the movement on a two dimensional surface , supporting methods researched , it evaluated the integrity of the composition . The concept of surface movement planning , sports figures are illustrated by considering the composition of fiction. Sports and athletes influence on artists thru struggle, competition, balance and artistic value were observed. With the aim of achieving a peaceful world and healthier generation, Baron Pierre de Coubertin, pedagogue historian writer and founder of Modern Olympics, figured only artist can illustrate the beauties of sports and lead the way to include arts in Olympics. Thus, in 1912, sport-themed works of art competed for the first time under the name of “art contests”. In this research, concretization of painting in sports discipline was exemplified. The relation between sports and arts was also examined over motion concept and composition expression.

Key Words: Movement, balance, artistic, sport

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....v

ABSTRACT.....vi

İÇİNDEKİLER.....vii

RESİM LİSTESİ.....ix

KISALTMALAR.....xvi

GİRİŞ.....1

1. BÖLÜM..... 2

1.1 KOMPOZİSYON VE HAREKETİN RESİM VE SPORLA İLİŞKİSİ..... 2

1.2 MODERN OLİMPİYATLARDA RESİM..... 6

1.3. MODERN OLİMPİYATLARDA SANAT YARIŞMALARI..... 8

1.3.1. 1912 Stockholm Olimpiyat Sanat Yarışmaları..... 8

1.3.2. 1920 Antwerp Olimpiyat Sanat Yarışmaları..... 8

1.3.3. 1924 Paris Olimpiyat Sanat Yarışmaları..... 11

1.3.4. 1928 Amsterdam Olimpiyat Sanat Yarışmaları..... 15

1.3.5 1932 Los Angeles Olimpiyat Sanat Yarışmaları.....18

1.3.6. 1936 Berlin Olimpiyat Sanat Yarışmaları..... 20

1.3.7 1948 London Olimpiyat Sanat Yarışmaları.....21

2.1.19. YÜZYIL SONRASI RESİM SANATINDA SPOR TEMALI ESERLER VE SANATÇILAR..... 22

2.2. GÜNÜMÜZ SANATINDA SPOR TEMALI RESİMLER..... 56

2.2.1. Türkiye'de Spor Temalı Resimler.....62

2.2.2. Resimlerim……76

2.2.3. Kavramsal Sanatta Spor Temalı Eserler……78

3.1 AMERİKAN SPOR SANAT MÜZESİ…… 80

SONUÇ..... 81

KAYNAKÇA..... 83

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Carlo Pellegrini, *Winter Sports*, 1912. *Art and Olympics.* (2014 Ocak 31). linda Roberts Gallery <http://lindarobertsgallery.com/blog/2014/1/31/the-2014-winter-olympics> (2015 Aralık 17). 8

Resim 2: Henriette Brossin de Polanska, *The Jump,* 1920. *Olympic Art Competitions.* (2012 ağustos 9).zatista web page. <http://www.zatista.com/blog/2012/08/olympic-art/> (2015 Aralık 16) ……9

Resim 3: Alfred Ost, *Football Player*, ,1920. *Olympic Art Competitions.* (2012 Ağustos 9).zatista web page. <http://www.zatista.com/blog/2012/08/olympic-art/> (2015 Aralık 17).....10

Resim 4: 1924 Olimpiyatları İçin Hazırlanan Sanat Yarışmaları İlanı Eroyan, A. (2012 Ağustos 1) <http://www.mimarizm.com/haberler/olimpiyat-mimarligi-ya-da-mimarlik-olimpiyatlari_117323?sourceId=115049> (22 Aralık 2015)……11

Resim 5: Jean Jacoby*, Corner and Rugby*, 1924. Stromberg. (2012 Temmuz 24). smithsonian web page. When the Olympics Gave Out Medals for Arts <http://www.smithsonianmag.com/arts-culture/when-the-olympics-gave-out-medals-for-art-6878965/?no-ist> (2015 Aralık 17). 12

Resim 6: Jack Butler Yeats, *Swimming*, 1924. Kwei,T (2014 Haziran 6). kweiseye wordpress web page. Jack Butler Yeats *(1871-1957).* https://kweiseye.wordpress.com/2014/06/06/jack-butler-yeats-1871-1957/> (2015 Aralık 16)……..13

Resim 7: Johannes Van Hell, *Skating*, 1924. Pizzo,J. (2014 Şubat 13). complex web page. 20 Works From the Short-Lived Olympic Art Competitions.<http://www.complex.com/style/2014/02/olympic-art-competitions/> (2015 Aralık 17)……14

Resim 8: 1928 Amsterdam Olimpiyat Sanat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog Eroyan A. (2012 Ağustos 1) *Olimpiyat Mimarlığı Ya Da Mimarlık Olimpiyatları* <http://www.mimarizm.com/haberler/olimpiyat-mimarligi-ya-da-mimarlik-olimpiyatlari_117323?sourceId=115049>……..15

Resim 9: Isaac Israels, *The Red Rider*, 1928. *Isaac Israels-the Hague school of painters.* (2013 Aralık 21). tuttuart web page<http://www.tuttartpitturasculturapoesiamusica.com/2013/12/Isaac-Israels.html> (2015 Aralık 21) ……16

Resim 10: Laura Knight, *Boxers,*, 1928. Corny. (2007 Ağustos 25). corncub web page. Dame Laura Knight. <http://corncub.blogspot.com.tr/> (2007 Aralık 17)……17

Resim 11: 1932 Los Angeles Olimpiyat Sanat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog Eroyan A. (2012 Ağustos 1) *Olimpiyat Mimarlığı Ya Da Mimarlık Olimpiyatları* <http://www.mimarizm.com/haberler/olimpiyat-mimarligi-ya-da-mimarlik-olimpiyatlari_117323?sourceId=115049>……18

Resim 12: David Wallin, *At the Seaside of Arild*, 1932. Jurnal of Olympic History. (14 Mayıs 2006). International Society of Olympic Historians. s.46……18

Resim 13: Ruth Miller, *Struggle,* 1934. Pizzo. J, (2014 Şubat 13). complex web page. 20 Works From the Short Lived Olympic Art Competitions.<http://www.complex.com/style/2014/02/olympic-art-competitions/> (2015 Aralık 19)……19

Resim 14: 1936 Olimpiyat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog Eroyan A. (2012 Ağustos 1) *Olimpiyat Mimarlığı Ya Da Mimarlık Olimpiyatları* <http://www.mimarizm.com/haberler/olimpiyat-mimarligi-ya-da-mimarlik-olimpiyatlari_117323?sourceId=115049>……20

Resim 15: Rudolf Hermann Eisenmenger, *Runner in the Finish*, 1936. Rudolf Eisenmenger <http://www.eisenmenger.at/RHE/werk/tafel_fruh1.htm> (2015 Aralık 24)……20

Resim 16: Alfred Reginald Thomson, *London Amateur Championships*, 1948. Pizzo. J, (2014 Şubat 13). complex web page. *20 Works From the Short Lived Olympic Art* Competitions. <http://www.complex.com/style/2014/02/olympic-art-competitions/> (2015 Aralık 19). 21

Resim 17: Theodore Gericault, *Epsom Derby*, 1821. Jean Louis Theodere Gericault (2005 Mayıs 19). wikimedia web

page<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Jean_Louis_Th%C3%A9odore_G%C3%A9ricault_001.jpg > (2015 Temmuz 13)……23
Resim 18: Francisco Goya, *Yards with Lunatics*,1793. *Courtyard With Lunatics by Goya,* (2010 Mart 20). wikimedia web page. <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Courtyard_with_Lunatics_by_Goya_1794.jpg > (2015 Aralık 16)……25
Resim 19: George Bellows, *Both Members of This Club*, 1909. *Both members of This Club* (2014 Nisan 11). Gin and Linen web pace. <http://www.ginandlinen.com/featured_posts/both-members-of-this-club/> (2015 Aralık 17)……27
Resim 20: Thomas Eakins, *Wrestlers,* 1889. *Thomas Eakins the Wrestlers* (2011 Ağustos 21).Wikimedia web page <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Thomas_Eakins_-_The_Wrestlers_(1899).jpg> (2015 Aralık 17)……29
Resim 21: Gustave Courbet, *The Wrestlers*, 1853. *Gustave Courbet Wrestlers* (2011 Kasım 14). wikimedia web page. Gustave <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gustave_Courbet_-_Wrestlers.jpg> (2015 Aralık 17)……31
Resim 22: John Lavery, *A Rally,* 1885. *Sir John Lavery a Rally* (2011 Aralık 1). wikipedia web page. <https://en.wikipedia.org/wiki/File:SirJohnLaveryARally1885.jpg> (2015 Aralık 17)……33
Resim 23: Paul Gauguin*, Breton Boys Wrestling* 1888. *Breton Boys Wrestling* (2003). gauguin web page. <http://www.gauguingallery.com/zz_breton-boys-wrestling.aspx> (2015 Aralık 17)……35
Resim 24: Jack Butler Yeats, *The Small Ring,* 1930 *Jack Butler Yeats Irish Modernist Litarature* (2010). Imma Art Gallery. <http://imma.gallery-access.com/intl/en/tour.php?a_id=141> (2015 Aralık 17)……37
Resim 25: Max Beckmann, *Rugby Players,* 1929. Rugby, (2015 Ağustos 8). Sally K. Smith Art. <http://www.sksmithart.com/journal> (2015 Aralık 19) ……39
Resim 26: Ernst Ludwig Kirchner, *Skater*, 1930. *Ice Skater* <http://www.art-prints-on-demand.com/a/kirchner-ernst-ludwig/ice-skater.html> (2015 Aralık 17)……40

Resim 27: Ernst Ludwig Kirchner, *Archers*,1935. *Ernst Ludwig kirchner* (2009 Kasım 4). Wikipedia web page. <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Ernst_Ludwig_Kirchner_-_Bogensch%C3%BCtzen_-1935-37.jpg> (2015 Aralık 18)……41

Resim 28: Andre Lhote, *Les Footballeurs*, 1918. Horsley. (1999 Mayıs 12) Art Anctions web pace. <http://www.thecityreview.com/s99imps2.html> (2015 Aralık 17)……42

Resim 29: Pablo Picasso, *Bather With Beach Ball*, 1932. <http://www.pablopicasso.org/bather-with-beach-ball.jsp> (2015 Aralık 18)……43

Resim 30: Albert Gleizes, *Football Players,* 1913. Albert Glezies 1912-1913 *LesJoueurs de Football.* (2015 Şubat 2). wikipedia web page. <https://en.wikipedia.org/wiki/Les_Joueurs_de_football> (2015 Aralık 18)……44

Resim 31: Umberto Boccioni, *Dynamism Of A Soccer Player*, 1913. Palmieri, J. (2013 mart 31). ItalianFuturism web page. *Dynamics of Futurist Football.* <http://www.italianfuturism.org/football-and-futurism/> (2015 Aralık 18)……45

Resim 32: Carlo Carra, *The Red Horseman,* 1913. Wikiart, <http://www.wikiart.org/en/carlo-carra/the-red-horseman-1913#supersized-artistPaintings-322898> (2015 Aralık 17)…..46

Resim 33: Nicolas De Steal, *Büyük Futbolcular, Küçük Futbolcular*, 1952. Richard. (2012 Temmuz 6). Le Footichiste web page. *Les Grands footballeurs de Nicolas de Stael.* <https://footichiste.wordpress.com/2012/07/06/les-grands-footballeurs-de-nicolas-de-stael/> (2015 Aralık 18)……47

Resim 34: Nicolas De Steal, *Büyük Futbolcular, Küçük Futbolcular*, 1952. *Le Football Dans I'Art.* (2014 Temmuz 13) petits cailloux web page. <http://petits-cailloux.org/spip.php?article4> (2015 Aralık 18)……..48

Resim 35: Abidin Dino, *Storyboard,* 1966. *Abidin Dino'nun Futbol Çizimleri, <http://evvel.org/ilgi/abidin-dino>* (2015 Aralık 24)……49

Resim 36: Lill Tschudi, *Ice Hockey*, 1933. Lizzy B., (2014) Victoria and Albert Museum, blog. *Ice Ice Baby.* <http://www.vam.ac.uk/blog/network/ice-ice-baby> (20 Aralık 18)……..50

Resim 37: Andy Warhol, *Sport Series*, 1977. (2011).<http://www.christies.com/lotfinder/ZoomImage.aspx?image=http://www.christ

ies.com/lotfinderimages/d54378/d5437871&IntObjectID=5437871&lid=1> (2015 Aralık 17)……51
Resim 38: Andy Warhol, Olimpiyat Afişi, 1984. Lizzy, B. (2014) Victoria and Albert Museum, blog. *Ice Ice Baby.* <http://www.vam.ac.uk/blog/network/ice-ice-baby> (20 Aralık 18)……52
Resim 39: Leroy Neiman, *Harmon Killebrew,2010* D(2012 Haziran 21) Twin Cities Minnesota blog. *Leroy Neiman American Impressionist.* <http://twincitiesminnesotablog.com/2012/06/leroy-neiman-american-impressionist/1728> (2015 Aralık 17)……53
Resim 40: Leroy Neiman, *Basketball,2010* (2008 Mart 30). Ripley Auctions. web page. <https://www.antiquehelper.com/item/318282> (2015 Aralık 18)……54
Resim 41: Ken Lochhead, *A Bunt,* 1993. Bau-xı Web page. *Ken Lochhead* <http://www.bau-xi.com/dynamic/artist.asp?ArtistID=25> (2015 Aralık 18)……55
Resim 42: Jennie Ottinger, *Smith Tennis,* 2010. Smith,M.,D. (2011 Mayıs 27) The Morning News web page. *Krokodil des Kapitalismus* <http://www.themorningnews.org/article/krokodil-des-kapitalismus> (2015 Aralık 18)……56
Resim 43: Roey Koren, *Soccer*, 2012. Roey Koren web page. <http://www.roeykoren.com/category.php?galleryid=3&jsfnn=preload1600513161> (2015 Aralık 17)……57
Resim 44*:* Andy Farr, *Ronney*, 2013. Andy Farr. Ink361 web page <http://ink361.com/app/users/ig-257062774/andyfarrart/photos/ig-341112952619490609_257062774> (2015 Aralık 18)……58
Resim 45: Mikolaj Obrycki, *Lila 1*, 2009. Saatchi, Art web page, <http://www.saatchiart.com/art/Painting-Lila/90660/1363105/view> (2015 Aralık 18). 59
Resim 46: Dorus Brekelmans, *Wlinderslag*, 2010. Dorus Brekelmans. webpage. <http://www.dorusbrekelmans.nl/portfolio-items/vlinderslag/?portfolioID=53> (2015 Aralık 19)……60

Resim 47: Dorus Brekelmans, *Competition*, 2013. Dorus Brekelmans. web page. <http://www.dorusbrekelmans.nl/portfolio-items/competition-diving/?portfolioID=55> (2015 Aralık 19)……61
Resim 48: Devrim Erbil, *Fenerbahçe Renkleri*, (2007 Haziran 06) arsiv.ntv.com.tr/news/410016.asp (2015 Aralık 20) 63
Resim 49: Tanju Demirci, *Beşiktaş renkleri*, (2007 haziran 06) arsiv.ntv.com.tr/news/410016.asp (2015 Aralık 21) 64
Resim 50: Ertuğrul Ateş, *Galatasaray Renkleri*, (2007 Haziran 06) arsiv.ntv.com.tr/news/410016.asp (2015 Aralık 21) 65
Resim 51: Hüsamettin Koçan, *Trabzonspor renkleriyle*, Akın,H. (2007 Temmuz 16) www.turksolu.com.tr/146/un146.htm (2015 Aralık 24) 66
Resim 52: Bedri Baykam, *Küçük Bedri Şeref Has'a Jübilesinde Kupa Verirken*, 2007. Baykam, B. (2007) *Efsanenin 100 yılı*, Piramit yayıncılık. İstanbul……67
Resim 53: Recep Batuk, *No Fear*, 2012 Sanatçı Koleksiyonu ..... ……68
Resim 54: Alp Yavuz, *Hava Mücadelesi*, 2012. Sanatçı Koleksiyonu 69
Resim 55: Murat Tosyalı, *Güreşçiler*, 2009. Sanatçı Koleksiyonu 70
Resim 56: Murat Tosyalı, *Top bende*, 2012. Sanatçı Koleksiyonu..... 71
Resim 57: Taner Ceylan, *Boksör*, 2009. Milliyet,(2011 Nisan 21) <http://www.milliyet.com.tr/ingiltere-de-boksore-70-bin-sterlin/gundem/gundemdetay/21.04.2011/1380448/default.htm> (2015 Aralık 22) 72
Resim 58: Ünsal Bahtiyar, *Discobolus*,2000 Sanatçı Koleksiyonu..... 73
Resim 59: Murat Havan, *Kupon*, 2007. Sanatçı Koleksiyonu 74
Resim 60: Murat Havan, *At kafası*, 2007. Sanatçı Koleksiyonu 75

Resim 61: Günseli Ayan, *Kış Sporu*, 2012. Sanatçı Koleksiyonu 76

Resim 62: Günseli Ayan, *Son Metreler,* 2012. Sanatçı Koleksiyonu 77

Resim 63: Sport in Art, 2012. *International exhibition Sport in Art at the Museum of Contemporary Art in Krakow* (2012 Mayıs 16). Art MapTv, web page. <http://www.artmap.tv/news_detail.aspx?id=1480> (2015 Aralık 18)……78

Resim 64: Oleg Kulik, *Tennis Player*, 2002. Hilten,F.,V. (2013 Haziran 2). Cultpers web blog. Lichamen van Brood en was. <http://cultpers.nl/tentoonstelling-russia-xxi-van-lenin-tot-sotsji/> (2015 Aralık 19)……79

Resim 65: American Sport Art Museum American Sport Art Museum and Archives. <http://thsart.com/american-sport-art-museum-and-archives/> (2015 Aralık 19). ……80

Resim 66: American Sport Art Museum (2010 Temmuz 18). The Gun-Carryin Librarian web page, a Method to His Sculptre. <https://guncarryinglibrarian.wordpress.com/tag/eastern-shore-art-center/> (2015 Aralık 18)……80

KISALTMALAR

Ve Benzeri: Vb

GİRİŞ

Farklı dil ve kültürlere sahip uluslarda yaşayan insanlar spor ve sanat yoluyla iletişim kurarlar. Tarihsel süreç içerisinde bilgi, beceri, teknik ve estetik açıdan kendisini sürekli yenileyerek insanların beğeniyle ilgisini çekmek spor ve sanatın ortak özelliğidir. Dünyanın dikkatini çeken, kitleleri en kısa yollardan etkileyen, rekabetin, üstünlüğün, gücün, hırsın, galibiyetin, taraf olmanın, başarı arayışının estetik ifadesi olan spor, resim disiplininde konu edinildiğinde karşımıza sadece bir resmin teması, bir figürün ötesinde ortaya çıkmaktadır. Bu noktada sanat, sporun izleyici açısından heyecan ve estetik içeren özelliklerini sanatsal bir belgeye ve kanıta dönüşebilmektedir.

Pierre de Coubertin sanat ve sporu eşit derecede dinamik, estetik ve tepki üreten bir güzellik formu olarak değerlendirip takdir, ilgi ve keyfi arttırdığına inanmıştır. Günümüzde hareket, hız, rekabet, taraf olmak, denge gibi kavramlar günlük hayatımızın içinde de var olarak sanatçıların algı ve duygularıyla spor, sporcu konularıyla ele alınmıştır. Sanat ve spor etkileşimi 19. yüzyıldan sonra resim sanatında, farklı biçim anlayışlarıyla pek çok kez ifade edilmiştir. Sanatçılar; spordaki mücadelenin, rekabetin, özgürlüğün, duyguların, tutkuların, gücün, hareketin, toplumsal sınıflandırılmaların ve popülaritenin etkilerini resim yapıtlarına yansıtmışlardır. Sanatçıların anlatımlarında kullandıkları figürün hareket unsuru üslup ve kompozisyon düzenlemeleri bakımından yaşadıkları dönemlere göre de değişkenlik göstermiştir. Spor, sporcu temasının kullanılması antik döneme kadar uzansa da, resim sanatında yaygınlaşması modern olimpiyatları kapsamaktadır. Sanat ve sporun ilk kez birlikte sergilenip ayrı dalda yarıştırılması modern olimpiyatların başlamasıyla olmuştur. Farklı disiplinlerden gelen bu birliktelikte; sanat ve spor bilimcileri tarafından günümüze kadar ortak özellikler aranmıştır. Sanatın bir dalı olmayan ancak teması olabilen sporun; doğasında var olan dinamizm, denge, kompozisyon, estetik, hareket özellikleri görsel tanıtımlarla incelenmiştir.

1. BÖLÜM

1.1. KOMPOZİSYON VE HAREKETİN RESİM VE SPORLA İLİŞKİSİ

1789 Fransız İhtilali ile aristokrasinin çöküşü ve akabinde yeni bir yapılanmanın başlaması sanatta da yenilikler getirmiştir. Sanatın ve sanatçının kısıtlamalardan, kurallardan kurtulup, özgürleşmeyi savunduğu dönem başlamıştır. Kompozisyon düzenlemeleri yenilenmiş, ağır kuralcı tutumlar erimiş, gündelik hayattan konular resimlenmiş, duygularla hareketin, kıpırtıların anlatımlarına gidilmiştir.

19. yüzyılda tüm Avrupa'ya yayılan özgürleşme süreci spor alanında da etkisini göstermiştir. İlk modern olimpiyatların kurulmasını sağlayan kişi Pierre De Coubertin'dir. Onun idealleri, hayalleri, tutkuları spor ve sanatı etkileşime geçirmiştir.

Resim sanatı tarihsel süreç içinde yaşamı çeşitli imgelerle canlandırmıştır. Bu imgelerle zamanın en küçük birimi olan anı yakalamaya çalışmıştır. Ressamlar yaşanılan anı, öncesini, sonrasını belli zaman kavramları içinde anlatırken harekete ve kompozisyonun dinamizmine önem vermişlerdir. Akçaoğlu, hareket kavramını ''yaşayan, canlılığı olan, nefes alan, canlı olma halini kapsadığını'' belirterek anın canlılığı, tazeliği, doğallığı hareketle verildiğini ifade etmiştir (Akçaoğlu, 2010: 105).

Berger, ''Bir resim cansızsa, bunun nedeni, ressamın modeline bir işbirliğinin başlaması için yeteri kadar yaklaşmaya cesaret edememesidir. Bu durumda ressam kopyalama mesafesinde kalmıştır'' demektedir (Berger,1999: 31). Erim ise hareketi, varoluşun temel özelliği olarak görmüş, enerji ile ortaya çıktığını dile getirmiştir. Spor temalı resimlerde olayın canlılığı, figürün hareket halindeki o ana ait eylemleri, ifadeleri, enerji ve var oluşun temel özelliği ile beraber zaman kavramlarıyla anlatılmıştır (Erim, 2011: 60).

Spor ve sanat arasındaki benzerlikten ve etkileşiminden yola çıktığımızda; spor oyunlarının bir mücadele içinde geçebilmesi için önce bir alana ve oyunu belirleyecek kural çizgilerine ihtiyaç vardır. Sporcu tüm hareketlerini bu sınırlı alanın içinde yarışarak sunmaktadır. Bu durum, resim sanatında kompozisyonun yüzey sınırlarına denk gelmektedir. Kompozisyon iki boyutlu bir yüzey

üzerinde çizgi, renk ve leke düzenlemesidir. Resim sanatında kompozisyonu tanım olarak incelediğimizde; parçaların, bir yüzey üzerinde belli bir düzen gösterecek biçimde oluşturulmasıdır. Çeşitli kompozisyon türleri arasında en çok kullanılan; kapalı, açık ve çizgisel kompozisyondur. Erbay'ında belirttiği gibi Kapalı kompozisyon; bir yüzey üzerindeki düzenlemede anlatımın, kompozisyonun sınırları içinde yer almasıdır. Kompozisyonda anlatılan konunun tümü resim düzlemi içinde bulunmaktadır. Açık kompozisyon ise, yüzey üzerindeki anlatım düzenlemesinin resmin sınırları dışına çıkarak, dışarıda devam ettiği, sürüp gittiği izlenimi vermektedir. Kapalı kompozisyon, anlatılan konunun dışında kalan dünya ile ipucu vermemektedir. Açık kompozisyonda ise doğal gerçeklik yüzey sınırlarının ötesinde de devam etmektedir. Çizgisel kompozisyon; çizginin kompozisyonda hacim, biçim, doku özellikleriyle hareketi ifade ederek dengenin sağlanmasıdır (Erbay, 2007: 23).

Spor temalı eserlerde genellikle açık kompozisyon ilkeleri yerine getirilmiş, olay, konu, hareket ve bunları izleyen seyirciler kadraj dışına çıkarak devam ettiği anlatılmıştır. Bazı kompozisyonlarda hareketi gösteren sporcunun kendisi yani özne figürün bir kısmı, yüzey planlamasının dışına çıkartılarak, hareket eylemine devam etmesi sağlanmıştır.

Bir yüzey düzenlemesinde kompozisyonu oluşturan unsurlara ihtiyaç vardır. Spor ve sporcu temasıyla eylemi gerçekleştiren figür hareketin kendisidir. Hareket, sporcu figürüyle temsil edilmiştir. Durağan figür hareketlerini kompozisyonda yerleştirirken daha az sorunla karşılaşırız. Ancak hareket halinde olan figürün anlatımı için kompozisyonda gerekli olan; belli bir düzen, denge, ritim, derinlik gibi, ön arka planları zıtlık ve ortaklıkla konumlanmaları gerekmektedir. Resim sanatında kompozisyonu oluşturan elemanlar çerçeveleme; denge, sıradüzeni, ritim, ahenk, zıtlık, perspektif, derinlik ve temadır. Çerçeveleme; bir pencere görevini üstlenmektedir. Yüzey üzerindeki biçimlerin gerekli anlatımını sağlamak için belirli biçimsel ilişkinin kurulmasıdır. Çerçeve bir pencere görevini üstlenmektedir. Denge; kompozisyonda renk, hacim, ışık, leke gibi öğelerin karşıt değerleri beraberinde geçişlerle birbirine yaklaştırılmasıdır. Sıradüzeni; parçaların belirli bir düzen içinde alt-üst değerine göre yerleştirilmesi ve bu düzende parçadan bütüne gidilmesidir. Ritim; aynı imgenin ya da motifin belirli bir düzen içinde art arda ya da yan yana getirilerek düzenlenmesidir. Ahenk; bir bütünün parçalar arasında oluşturduğu ilişkinin birbirine

benzemesinden çok birbirlerini tamamlamasıdır. Zıtlık; birbirinden farklı niteliklerin ilişkilendirilmesidir. Çizgi, renk, doku, biçim, hacim gibi. Perspektif, iki boyutlu yüzey üzerinde üçüncü boyutun aranmasıdır. Derinlik, perspektif yardımıyla yüzey üzerinde ön-arka plan oluşturulmasıdır. Rengin ön plandan arkaya doğru açılmasıyla, yakınlık uzaklıkların ölçü farkı oluşturmasıdır. Tema; parçaların bir araya gelerek yapıta ait özün ortaya çıkarılması için bütünün oluşturulmasıdır (Atalay, 2002: 2- 3).

İzmirli ve Kabakçı' nın belirttiği gibi, günlük yaşamın içinde durağan ortamda gerçekleşen bir hareket daha çok dikkatimizi çekmektedir. Buna karşın devinim içeren bir ortamda gerçekleşen hareket daha az dikkat çekecektir. Devinim içinde olan bir ortamda algımızı dağıtacak pek çok unsur bulunmaktadır. Resim sanatında içerik olarak; spor, sporcu teması hareketin kendisiyken, iki boyutlu yüzey üzerinde farklı teknikler ve malzemeler kullanarak, yeniden hareket kazandırılmaya ihtiyaç duyar. Hareket hissi veren bu durağan resimler; kompozisyon ilkelerine göre düzenlenip olayın, temanın, imgenin hareketlendirilmesiyle oluşturulur. Resim sanatında durağan resme hareket hissi vermek için; dinamik denge, çoklu görüntüler, esneklik kazandırma, netliğini kaybettirmek, vektörel çizgi gibi yöntemler kullanılır. Dinamik denge; (bozuk simetri, dengesizlik) bir yüzey planlamasında bozuk simetri, simetri zıtlıklarının kullanılması resmi sıradanlıktan kurtarır, ilginin devam etmesini sağlar, kompozisyona hareketlilik kazandırır. Bu sayede izleyicinin resme odaklanması sağlanır. Çoklu görüntüler; hedeflenen hareket tek bir karede anlatılamıyorsa, aynı hareketin devamı niteliğinde, farklı zaman dilimlerinin yan yana getirilme görüntüsüyle hareket hissi elde edilir. Titreşim, kımıldama bir sonraki eyleme geçme hareketlerini anlatabilmek için kullanılır. Esneklik kazandırma; nesnenin, figürün hareket yönüne doğru, biçimin deforme edilerek uzatılmasıyla oluşturulur. Netliğini kaybettirmek, kompozisyon içerisindeki nesnenin ya da figürün hareketini belirsizleştirerek hareketi desteklemektir. Vektörel çizgi; resimlerdeki nesnenin ya da figürün hızını, yönünü tasvir ederek hareket etmesini pekiştirir (İzmirli ve Kabakçı, 2009: 60).

Değişim içinde ve sürekli gelişmekte olan yaşadığımız dünyada değişim; hareketin bir getirisidir ve sanatın içinde önemli bir unsurdur. Sanatta hareket görsel ve zihinsel algılamaların sanat nesnesine aktarımı ile gerçekleşmektedir. Sanatın içinde var olan kinetik empati hakkında Erim,

Hareket içeren bir resme bakarken kaslarımızda resimdeki aynı hareketi, durağan bir resme bakarken de aynı durgunluğu hissettiğimizi ifade etmiştir. Canlılığı olan, nefes alan her şey de hareketi kavrayabilir, canlılığı olmayan her şeyi de durağan olarak algılarız. Hareketi algılamamıza yardımcı olan unsur çizgilerdir. ''Yatay çizgiler vücudumuzun yatarken oluşturduğu görüntüyü, köşeli çizgiler ise spor yaparken oluşturduğu eğilme ve bükülme hareketini simgeler'' (Erim, 2011: 58).

Resim sanatında yüzey planlaması oluşturulurken yön belirlemesi, yatay dikey ve eğik olarak belirlenir. Yatay durumdaki cisimler, figürler durağan (pasif) dikey konumlanmış olanlar aktif rol oynamaktadır. Eğik olan yönler ise hareketi ve dinamizmi vermektedir. Yüzey planlamasında hareketin canlılığını, dinamikliğini kuvvetlendirmek için ritme ihtiyaç vardır. Resim sanatında ritim tekrar, akıcılık, devamlılığı olan anlamında kullanılır.

1.2. MODERN OLİMPİYATLARDA RESİM

Olimpiyatlar, günümüzde tüm dünyanın dikkatini çeken spor yarışmalarının en büyük organizasyonudur. Modern olimpiyatlar, antik Yunan olimpik geleneklerine bağlı kalarak her dört yılda bir farklı ülkelerde yapılmaktadır. 1863 yılında Paris'te doğan Baron Pierre de Coubertin, modern olimpiyat oyunlarının kurucusudur. Olimpiyatlar, Coubertin aracılığıyla IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi) onayıyla oy birliği ile yeniden modernize edilerek 1894 yılında başlatılmıştır. Günümüze kadar kullanılan, olimpiyat oyunlarının amblemi Coubertin tarafından tasarlamıştır. Amblem ilk kez 1920 yılında Belçika'nın Antwerp kentinde düzenlenen olimpiyat oyunlarında kullanılarak kurumsallaştırılmıştır. Amblemdeki beş halka, beş kıtayı temsil etmektedir. Birbiri içine geçen beş halka evrensel kardeşliği simgelemektedir. Mavi halka Avrupa'yı, sarı halka Asya'yı, siyah halka Afrika'yı, kırmızı halka Amerika'yı, yeşil halka da Avustralya'yı temsil etmektedir (Mercin, 2010: 336). Coubertin pedagog, tarihçi yazar, eğitimci olarak Amerika ve İngiltere'de yaptığı araştırmalar neticesinde sanatı, spor gibi eşit derecede önemsemek gerektiğine inanmıştır. Buna göre Coubertin'in idealindeki olimpiyat yarışları; sadece spor dallarıyla yarışma katılımları düzenlemek değil, sanatında dahil edildiği kapsamlı bir festivaldir. Coubertin 1906 yılında Paris'teki konferansta yaptığı konuşma ile komitenin dikkatini sanata çekmiştir. Konuşmanın ardından komite, ''güzel sanatların olimpiyat oyunlarına ve gündelik hayata dahil edilmesi'' konusunda Coubertin'in önerilerini kabul etmiştir. Bu karar doğrultusunda Coubertin'in hedefi spor ile sanatı birleştirerek olimpiyat oyunlarının ötesine taşımak olmuştur. Coubertin'e göre Spor ve sanat eşit derecede dinamik ve estetiktir. Bu ortaklıktan yola çıkan Coubertin savaşların, ülkeler arası düşmanlıkların spor ve sanat birlikteliği ile en aza indirileceğine inanmıştır. Sporun doğasındaki estetik değerleri, rekabet ruhunu, barışçı tutumu en iyi sanatçıların eserlerinde anlatabileceğini savunmuştur. Olimpiyatlarda sanat yarışmaları ilk kez 1912 yılında Stockholm'de resim, heykel, mimari, edebiyat ve müzik alanından eserlerle başlatılmıştır. Yarışmalarda derece alan sanatçılara da sporcular gibi madalyalar verilmiştir. ''Stockholm kenti içinde spor temalı sokak süsleri, opera, tiyatro, iki günlük su sporları festivali, bilgilendirme noktaları ve sanat yarışmalarıyla Coubertin'in hayalindeki spor ve sanatın birlikteliği görüşünü yansıtmayı başarmıştır'' (Doralp, ve Barkul, 2011: 127).

Olimpiyat yarışmaları, içinde güzel sanatlarında yer almasıyla 1912 yılından 1948 yılına kadar yedi kez düzenlenmiştir. Özdikek, Şentürk, ve Döşyılmaz'ın hazırladıkları çizelgeyi de göz önüne alacak olursak; 1916 yılında Almanya'da yapılması tasarlanmışken, 1. Dünya Savaşı nedeni ile, 1940 yılında Japonya, 1944 yılında İngiltere'de olimpiyat yarışmaları 2. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamamıştır (Özdilek, Entürk, Döşyılmaz, 2015: 12). 1948 yılında yapılan olimpiyat oyunları sanat ve spor birlikteliğinin sonuncusudur. Bu yıldan sonra sanatın yarıştırılması olimpiyat oyunlarından çıkartılmıştır. Sporcuların amatör sanatçıların ise profesyonel olması, sanatın yarıştırılmasına karşı çıkılması ve sanatın çoğunlukla eğitimli, elit kesimin elinde olması sebebiyle 1948 yılından itibaren sanat yarışmaları olimpiyat yarışmalarında yer almamaktadır. Ancak bugün günümüzde olimpiyat yarışmalarının düzenlendiği yerleşkeleri göz önüne alacak olursak mimari düzenlemeden başlayarak, turizmi canlandıran sergiler, kreasyon, süsleme, ışıklandırma, dans, koreografi, gibi çeşitli gösteri sanatlarının görkemli sunumlarıyla sanatçılar yaratıcılıklarını sunarak sporun daha da ilgi odağı olmasına katkıda bulunmaktadır.

1.3. MODERN OLİMPİYATLARDA SANAT YARIŞMALARI

1.3.1. 1912 Stockholm Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Carlo Pellegrini, (1866-1937) illüstratör olan Pellegrini, Vanity Fair Dergisi'nde ünlü bir karikatüristtir. 1912 yılındaki olimpiyat yarışlarına ''Winter Sport'' adlı eseriyle katılarak birinci olan Pellegrini'nin Resim 1'deki eseri altın madalya kazanmıştır. 103x35 cm ebatlarında olan çalışmasında curling sporu anlatılmaktadır. Resimden curling sporunun o dönemde dış mekanda yapıldığı anlaşılmaktadır. Resim açık kompozisyon olarak düzenlenerek, her sporcuya farklı figür hareketi verilmiştir. Ufuk çizgisinin resmin merkezinde olduğu kompozisyonda maçın neredeyse tüm oyuncularını, bir kısım izleyiciyi ve doğal çevreyi bir panoramik fotoğraf karesi şeklinde resmederek farklı bir bakış açısı sunmuştur.

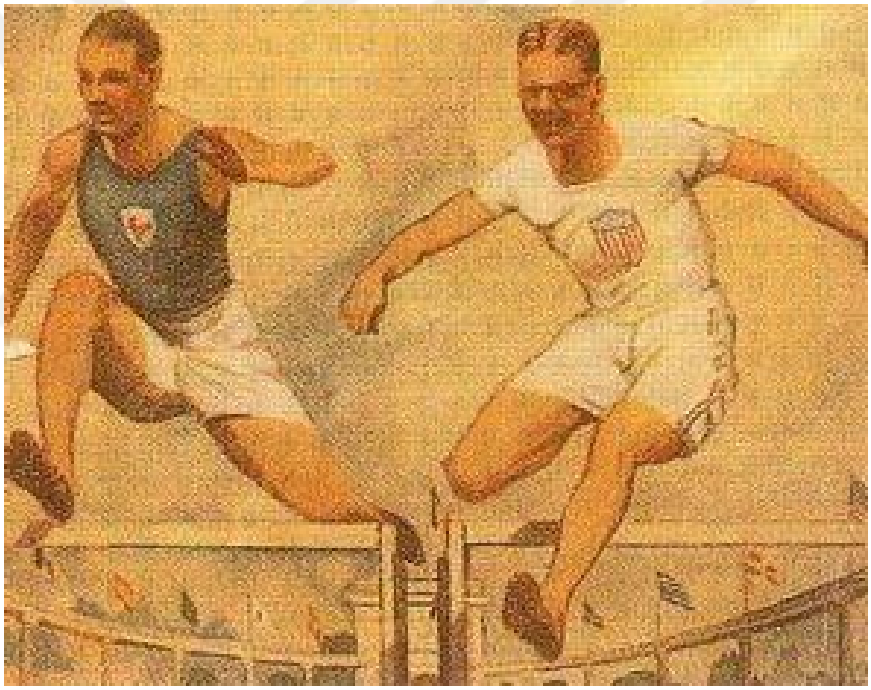

Resim 1: Carlo Pellegrini, *Winter Sports*, 1912.

1.3.2. 1920 Antwerp Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Henriette Brossin de Polanska (1878-1954) Charkov doğumlu kadın sanatçı, 1909 yılında Paris ve İtalya'ya işçi olarak gitmiştir. Fransa adına 1920 yılında olimpiyat yarışmalarında ''The Jump'' adlı eseriyle ikinci olarak gümüş madalya kazanmıştır. Açık kompozisyon anlayışıyla düzenlenen eserde, dış mekanda iki sporcunun engelli atlama mücadelesi anlatılmıştır. Figürlerdeki hareket engel üzerinden zıplama zamanlamasını dengeli olarak anlatmaktadır. Arka planda olimpiyat yarışmalarına katılan ülke bayrakları yerleştirilerek, barışçı anlayışı ifade ederken ve

kompozisyonda tek kaçış perspektif kullanarak derinlik algısını oluşturmuştur. Sporcu figürlerine eğik yönler verilerek hareket anlatımı kuvvetlendirilmiştir.

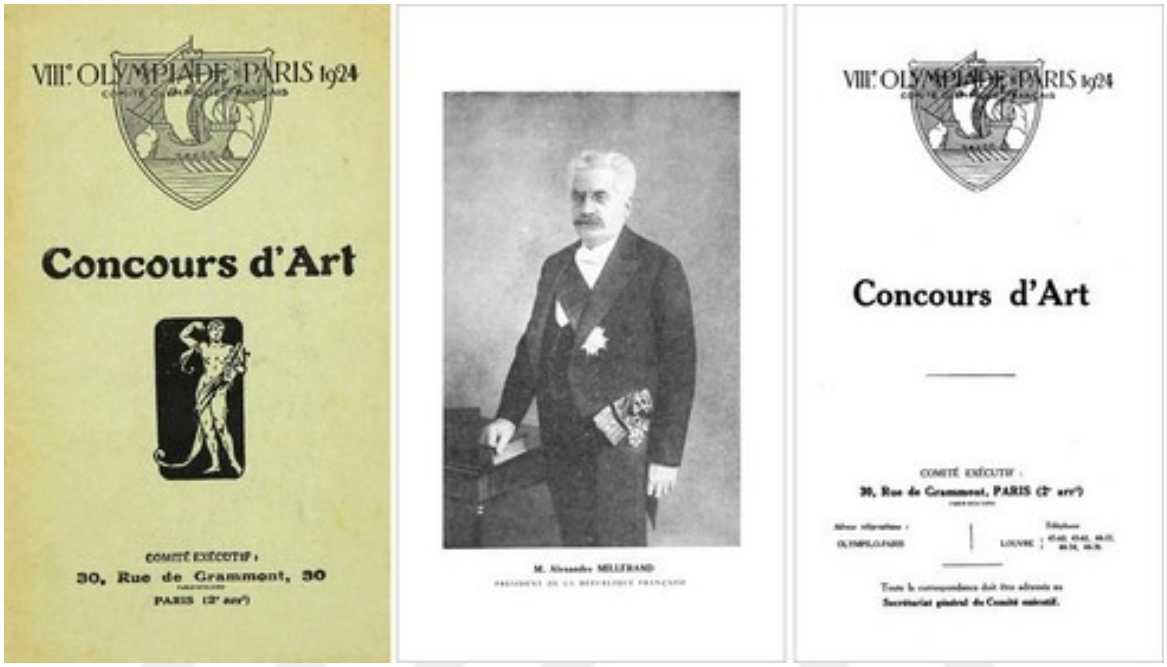
Resim 2: Henriette Brossin de Polanska, *The Jump,* 1920.

Alfred Ost, (1884-1945) Belçika'da doğan sanatçı güçlü ve dinamik eserleriyle dikkat çekmiştir. 1920 yılında Antwerp olimpiyat yarışmalarında ''Football Player'' adlı eseriyle üçüncü olarak bronz madalya kazanmıştır. Eserde merkeze yerleştirilen figür tek ayak üzerinde denge sağlayarak topa vuruşuyla dinamik bir görüntü oluşturmaktadır. Arka plandaki dikey çizgiler figürün dinamik hareketine zıtlık oluşturması için kullanılmıştır. Bu durum aynı zamanda resimde derinliği arttırmıştır. Kontrast renklerde hazırlanan figür yoğun çizgilerle tamamlanarak sporcu hareketine destek sağlanmıştır. Sporcu figüründe bakışlar dikkatle futbol topuna odaklanmıştır. Yüksek konsantrasyonun dinamik denge hareketleriyle anlatıldığı bu eserde ışık gölge kullanılmamış, çizgisel özellikler kullanılarak hacim etkisi verilmiştir. Sporcu figüründe topa vuran bacak yönü, kompozisyonu tam ortadan eğik bir çizgi gibi kesmiştir. Böylelikle figürde ve kompozisyonda hareket yaratılmıştır.

Resim 3: Alfred Ost, *Football Player*, 1920.

1.3.3. 1924 Paris Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Resim 4: 1924 Olimpiyatları İçin Hazırlanan Sanat Yarışmaları İlanı.

Jean Jacoby (1891-1936) Ecoledes Beaux- Arts Strasbourg'da sanat eğitimi aldıktan sonra Berlin Lewin-Funcke okulunda öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra çeşitli gazetelerde illüstratör ve sanat yönetmeni olarak çalışmıştır. 1924 yılında Paris olimpiyatlarında yarışmaya ''Corner ve Ruggby'' eserleriyle birinci olarak altın madalya kazanmıştır. Jacoby, her iki eserde de açık kompozisyon ilkeleri kullanılmıştır. Spor oyunları dış mekanda kurgulanmış ve sporcular hareket halinde tasvir edilmiştir. Corner isimli eserinde hazırlanan beş figür, kompozisyonun tamamını oluşturacak şekilde yüzeye yerleştirilmiştir. Beş figür ön arka planlamasıyla yerleştirilmiş, zeminde uygulanan gölgelendirmelerle iki figürün yere bastığı, diğer iki figürün ise yerden uzakta olduğu gösterilmiştir. En arkada sporcuların bacaklarının arasından gösterilen, kırmızı üçgen korner bayrağı uzakta yerleştirilerek resimde alan derinliği yaratılmıştır. Resmin tamamında serbest fırça hareketlerine çeşitli yönler verilerek hareketlilik kazandırılmıştır. Kontrast renklerde oluşturulan resimde tonlar arası yumuşak geçişler sağlanmış, hacim ve ön

arka planlar oluşturulmuştur. Rugby adlı eserinde topa sahip olarak koşan sporcu figürü resmin merkezine yerleştirilmiştir. Arka planda merkezdeki figüre doğru koşu yapan diğer figürler uzakta yerleştirilerek derinlik oluşturulmuştur.

Resim 5: Jean Jacoby*, Corner and Rugby*, 1924.

Jack Butler Yeats, (1871-1951) başlangıçta illüstratör olarak çalışan sanatçı 1905 yılından itibaren düzenli olarak yağlı boya çalışmıştır. İrlandalı dışavurumcu ressam, 1924 yılında olimpiyat yarışmalarında ikinci olarak gümüş madalya kazanmıştır. ''Swimming'' adlı eserinde yüzme yarışlarının o dönemde nehirde yapıldığı anlaşılmaktadır. Açık kompozisyon ilkeleriyle dış mekanda kurgulanan resimde kalabalık ve meraklı izleyiciler ön plana yerleştirilmiştir. Yüzey planlamasında perspektif tek kaçış noktasıyla uygulanmış, derinlik yaratılmıştır. Arkası dönük ve profilden görünen yarış sever izleyiciler ufuk çizgisine doğru bakmakta ve sporcuları takip etmektedir. Biçime önem verilmeyen hızlı ve hareketli fırça vuruşları kullanılmıştır. Resimde soğuk renkler hakimdir.

Resim 6: Jack Butler Yeats, *Swimming*, 1924.

Johannes Van Hell, (1889-1952) grafik sanatçısı, illüstratör, resim öğretmeni ve ressam olan sanatçı Amsterdam Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde eğitim görmüştür. 1924 yılında ''Skating'' adlı eseriyle olimpiyat yarışmalarında üçüncü olarak bronz madalya kazanmıştır. “Skating” adlı eserinde yüzey planlamasını dairesel olarak yerleştirmiştir. Açık kompozisyon olarak hazırlanan resimde dış mekan kullanılmıştır. Buz üzerinde kayan figürler çoklu ve daire oluşturacak şekilde konumlandırılmış ve birbirinden farklı hareketlerle devinim yaratılmıştır. Figürlerin küçük olarak işlenmesi geniş açı ve üstten bir bakışla resmedildiğini göstermektedir. Arka planda uzakta beliren yapıların düz, yatay ve küçüklüğü ile derinlik oluşturulmuştur. Buz ve hava soğukluğunun etkisi resmin geniş alanında soğuk renklerle anlatılmış, figürlerde kullanılan sıcak renklerle kontrast hareketlilik dengesi yaratılmıştır. Büyük, orta, küçük, hareketli ve durağan formlar pistteki kesik, dairesel çizgilerin birlikte kullanılmasıyla kompozisyonda dinamizm yakalanmıştır.

Resim 7: Johannes Van Hell, *Skating*, 1924.

1.3.4. 1928 Amsterdam Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Resim 8: 1928 Amsterdam Olimpiyat Sanat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog.

Isaac Israels, (1865-1934) yeteneği çok küçük yaşlarda fark edilerek Lahey'de sanat okuluna kabul edilmiştir. Amsterdam Sanat Okulu'nda eğitim alan sanatçı anlık duygularını en iyi şekilde ifade etmesiyle izlenimci resimler yapmıştır. 1928 yılında olimpiyatlarda ''The Red Rider'' eseriyle birinci olarak altın madalya kazanmıştır. "The Red Rider" adlı eserinde at yarışçısı figürü resmin bütününe hakimiyet kurarak merkeze yerleştirilmiştir. Dış mekanda oluşturulan kompozisyonda hızlı ve dinamik fırça vuruşları kullanılmıştır. Arka planda renklerle uygulanan koyuluk-açıklık dengesiyle alan derinliği yaratılmış, at yarışçısı ön plana çıkartılmıştır. Atın ve figürün kompozisyonda durağan şekilde yer almasına karşın fırça vuruşları teknik olarak son derece dinamik ve hareketli kullanılmıştır.

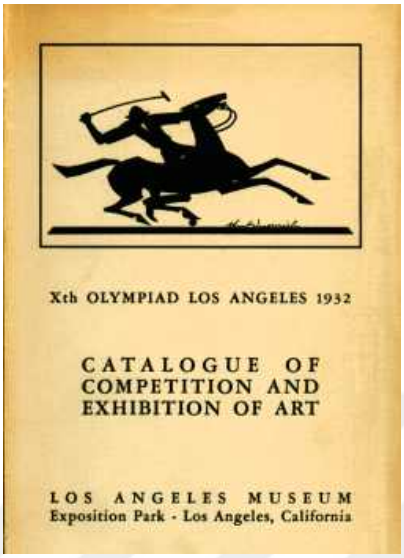
Resim 9: Isaac Israels, *The Red Rider*, 1928.

Laura Knight, (1877-1970) İngiltere, Eaton doğumlu sanatçı, 1936 yılında Kraliyet Akademisine seçilen ilk kadın sanatçı olmuştur. Erkek egemen sanat dünyasında onun başarıları kadın sanatçılar için büyük bir statü ve oluşturmuş, tanınmasına yol açmıştır. Yağlı boya ve gravür tekniğinde çalışmıştır. 1924 yılında olimpiyat yarışlarında ''Boxers'' eseriyle ikinci olarak gümüş madalya kazanmıştır. Yağlı boya olarak hazırlanan “Boxers” adlı eserinde iki sporcu figürü kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Dövüş esnasını anlatan resimde olay dış mekanda geçmektedir. Eserin aynı zamanda bir belge olduğunu göz önüne alırsak, boks müsabakalarının o dönemde açık havada yapıldığını görmekteyiz. Resim, gerçekçi gelenek ve anlayışı benimsenerek izlenimci bir tavırda oluşturulmuştur. Figürlerde ışık, gölge, hacim, hareket ve mücadele duygusu hakimdir. Ring sınır çizgilerini belirleyen iplerin arkasında izleyicilerin askeri kıyafetle bir orduya mensup olduğunu görmekteyiz. Yüzey planlamasında izleyicilerin küçük ve kalabalık olarak düzenlenmesi ve gökyüzündeki bulutların renk tonları resme derinlik kazandırmıştır. Figürlerdeki eğilme, bükülme yönleriyle hareket kazandırılmıştır.

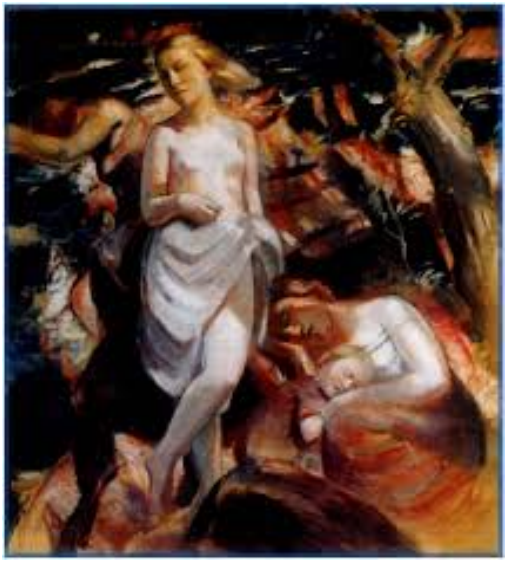
Resim 10: Laura Knight, *Boxers*,, 1928.

1.3.5. 1932 Los Angeles Olimpiyat Sanat Yarışmaları

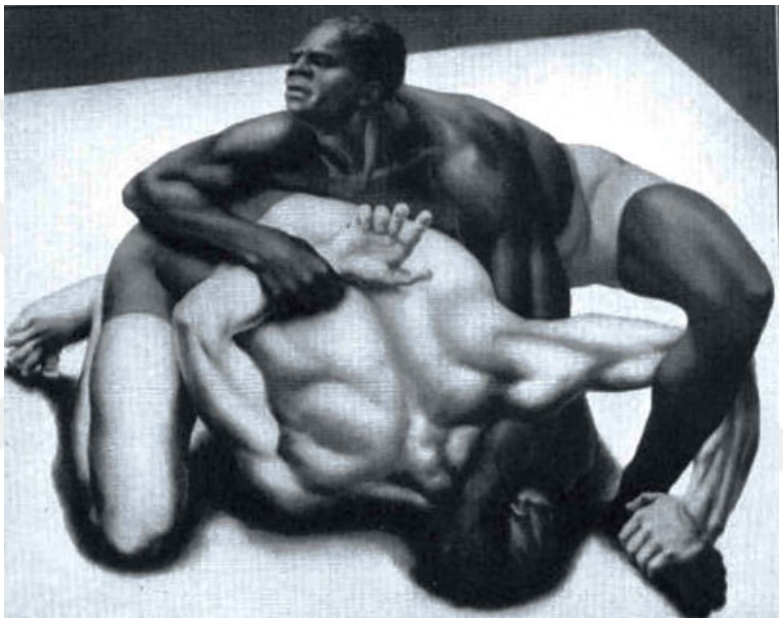
Resim 11: 1932 Los Angeles Olimpiyat Sanat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog.

David Wallin; (1876-1957) 1910 yılına kadar portre üzerine çalışan ressam zamanla anne çocuk ve nü resimler üzerine eserler vermiştir. 1932 yılında olimpiyat yarışmalarında David Wallin birinci olarak altın madalya kazanmıştır. Kendisine altın madalya getiren eserde spor teması işlenmemiştir (I.S.O.H., 2006: 46).

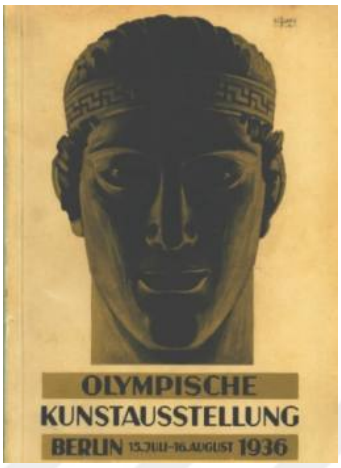
Resim 12: David Wallin, *At the Seaside of Arild*, 1932.

Ruth Miller; (1904-1978) 1934 yılında olimpiyat yarışmalarında Rutt Miller ikinci olarak gümüş madalya kazanmıştır. Bir zenci ve beyaz figürün güreş müsabakası resimlenmiştir. Güreşen figürler kompozisyonun tamamını oluşturmuştur. Figürlerdeki hareket ifadesinden müsabakanın yorucu ve zorlu geçtiği anlaşılmaktadır. Figürlerde anatomi kas gücünün ifadesi için abartılarak resimlenmiştir. Arka planda güreş zemin çizgileri eğik konumlandırılarak kompozisyona hareket verilmiştir.

Resim 13: Ruth Miller, *Struggle,* 1934.

1.3.6. 1936 Berlin Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Resim 14: 1936 Olimpiyat Yarışmaları İçin Hazırlanan Katalog

Rudolf Hermann Eisenmenger; (1902-1994) 1936 yılında olimpiyat yarışmalarında Rudolf Hermann Eisenmenger ikinci olarak gümüş madalya kazanmıştır. Kağıt üzerine pastel boya olarak hazırlanan çalışmada, koşan üç figür kompozisyonunun bütününde kullanılmıştır. Zeminde oluşturulan çizgilerle perspektif verilmiş, arka plandaki ağaç görüntüleriyle ön arka plan derinliği sağlanmıştır. Sporcu figürlerinde mücadelenin getirdiği yorgun ifadeleri hissedilmektedir. Hareket algısını kuvvetlendiren figürlerin el ve kollarında eğik yönlerin kullanılmasıdır.

Resim 15: Rudolf Hermann Eisenmenger, *Runner in the Finish*, 1936.

1.3.7. 1948 London Olimpiyat Sanat Yarışmaları

Alfred Reginald Thomson (1894-1979) doğuştan sağır olan İngiliz sanatçı, Londra Sanat Okulu'nda eğitim almıştır. Çeşitli otomobil ve viski markaları için posterler hazırlamıştır. Duncannon Hotelleri için bir dizi duvar resimleri yapmıştır. 1948 yılında olimpiyat yarışmalarında ''London Amateur Championships'' adlı eseriyle birinci olarak atın madalya kazanmıştır. London Amateur Championships adlı eserinde; kapalı mekanda açık kompozisyon düzenlemesi yapılmıştır. Ayrıca daha önce resmin belge niteliğine dayanarak, 1928 yılında Amsterdam Olimpiyat'ların da gerçekleşen boks müsabakalarının açık mekanda yapıldığı Laura Knight'ın eserinde gözlenirken (Resim:10); 1948 yılında London Olimpiyat'larında boks müsabakalarının kapalı mekanda yapıldığı anlaşılmaktadır. Resimde mekan olgusuna geniş yer verilmiş, müsabaka içinde olan sporculara ise tavandan inen ışık süzmeleriyle dikkat çekilmiştir. Sıcak renklerin hakim olduğu eserde izleyiciler mekanın karanlığı ile bütünleştirilmiştir. İzleyiciler müsabakayı oturarak ve karanlıkta izlemelerine rağmen, değişik pozisyonlarda oturtularak kompozisyonda hareket dengesi yakalanmıştır. Resimde ilgi odağı olması için ışık ve parlaklık sadece sporcu ve ringde kullanılmıştır.

Resim 16: Alfred Reginald Thomson, *London Amateur Championships*, 1948.

2.1. 19. YÜZYIL SONRASI RESİM SANATINDA SPOR TEMALI ESERLER VE SANATÇILAR

Sanayi devrimi ile makine üretimlerinin artması sanatta da değişimler oluşturmuştur. Yeni enerji kaynaklarıyla, makineleşen üretimle, insan gücüne gerek duyulmayınca sanat tepki üretmeye başlamıştır. Bu sebeple resim sanatında 19. yüzyıl başlarından itibaren biçimden çok ifade yer almıştır. Duyguların, düşlerin, hayallerin etkili olduğu bir sanat anlayışı gelişmiştir. 1790 ve 1850 yılları arasında romantizm etkili olmuştur. Romantikler, klasik resmin ağır ve tutucu kurallarına tutkulu duygularla karşı çıkarak; hareketin, duyguların, düşlerin ifadelerini eserlerinde anlatmışlardır. ''Tek kural kuralsızlıktır'' diyen romantikler belli bir üsluba bağlı kalmadan eserlerini ortaya koymuşlardır. Köklü, akademik, sağlam bir desen anlayışı yerine rengi ön plana çıkartarak tutkuların resimlerini yapmışlardır. Kendinden sonra günümüze kadar gelen tüm akımları etkilemişlerdir.

Theodore Gericault (1791-1824) romantizm akımının öncülerinden olan Theodore Gericault, Carle Vernet'ten spor çizimleri dersleri alırken, katı bir klasikçi olan Guerin'den de kompozisyon üzerine dersler almıştır. Dönemin at yarışlarını anlatan ''Epson Derby'' adlı eserinde dört at ve jokeyleri kompozisyonun yatay olarak merkezinde yer almaktadır. Eserde at yarışları anlatılmaktadır. Atların koşu hareketi doğru uygulanmamıştır. 1821 yılına ait olan eser, hareketi gerçekliğiyle birebir yansıtma bağlamında insan gözünün; hareketi izleyerek kopyalamakta yanılgıya düşebildiğini göstermektedir. “Bu tarihten elli yıl kadar sonra fotoğraf makinesi, hızla hareket eden atları anında tespit edecek yetkinliğe ulaşınca, hem ressamların, hem de seyircilerin yanıldıkları ortaya çıktı'' (Gombrich,2004: 28). Yarışan atlar her ne kadar yanlış ayak pozisyonlarıyla koşu hareketini yapıyor olsa da hız, hareket ve rekabet atların öne doğru boyun uzantılarıyla hissedilmektedir.

Resim 17: Theodore Gericault, *Epsom Derby*, 1821.

Francisco Goya (1746-1828) romantizm akımında eserler veren Goya, 1788 yılında İspanya Kralı IV. Carlos'un ressamları arasında katılmıştır, zamanla sarayın baş ressamı olmuştur. Romantizm döneminin tutkulu duygularıyla baş ressam mevkisine rağmen disipline girememiştir. Napolyon'un İspanya'ya girmesiyle, İspanya'da gerilim ve kaos artmıştır. Yaşanan sahneler, Goya'nın duygularında da bir darbe oluşturmuştur. Bu döneme kadar renkçi bir anlayışla resimler yapan Goya, yaşanan olaylardan dolayı koyu renkleri bilhassa siyahı geniş alanda kullanmaya başlamıştır. Goya ''Lunatics ile Yards'' eserinde, gökyüzü ve duvar görüntüsüne yüzeyde daha fazla yer ayırmıştır. Figürler tablonun alt kısmına yatay olarak kademeli yerleştirilmiştir. Resimde puslu, cansız, karanlık renkler ve gri tonlar hâkimdir. Merkezde güreşen iki figürün hareketi geometri olarak üçgen oluşturmuştur. Figürler mücadele içinde olmasına rağmen, güreşmek istemeyen, yorgun ve umutsuz olarak ifade edilmiştir. Arka planda ellerini yukarıya kaldıran figürün ''bakın, bu korkunç gerçeği ortaya çıkarıyorum der gibi'' duruşundan dolayı Goya'nın kendisi olduğu düşünülmektedir. Elinde kırbaç olan figür bankacı ve finansörleri temsil etmekte ''her şey benim elimde, benim kontrolümde'' der gibidir. Resmin arka planında güreşle ilgilenmeyen figürler ise devleti temsil etmektedir. Resmin ön kısmında bulunan bir kadın ve erkek figürü de sıradan insanları temsil etmektedir. Eserin üst kısmında yer alan gökyüzünün aydınlığı duvarların ardından özgürlük arayışını temsil etmektedir. Duvara perspektif verilmiş, üçgenin sivri köşesi merkezde güreşen figürleri göstermektedir. Güreşen figürler sportif anlatımdan çok sembolik olarak sisteme gönderme olarak kullanılmıştır.

Resim 18: Francisco Goya, *Yards with Lunatics*,1793.

George Bellows (1882-1925) realistler, romantizmin tutku dolu, hayalperest duygularla anlatılmış sanat anlayışına karşı çıkmıştır. Realistler gözlem, bilgi ve araştırmaya dayalı nesnel anlatımlarda bulunmuşlardır. Toplum ve insan gerçekliğine önem veren realistler; kompozisyonlarında biçimi önemsemiş, nesnel güzelliği ön plana çıkartmışlardır. Spor temalı resimlerinde sporun dramatik havası gözlemlenir. Sert ve fiziki acı veren hareketler, insanın spordaki anatomik gücü, mücadeleye dayalı rekabeti gerçekçi anlayışla ifade edilmiştir. Realizmin öncülerinden olan Amerikalı sanatçı George Bellows; cesur, hareketli kompozisyon ve tasvirleriyle tanınmıştır. Ohio State Üniversite'sinin basketbol ve beysbol takımlarında oynarken aynı zamanda takımın illüstrasyonlarını hazırlamıştır. Bellows, amatör boks maçlarını resimlerinde anlatırken figürleri parlak renklerde, kaba fırça darbeleriyle oluşturmuştur. Sporculardaki canlılık ve güçlü rekabet duygularını, karanlık atmosfer içinde karakterize ederek figürlere yön ve sert hareketler vermiştir. Bellows ''Both members of this clup'' adlı eserinde açık kompozisyon kurgulanmıştır. Müsabaka kapalı bir mekanda tasvir edilmiştir. Bir zenci bir de beyaz erkek figürünün dövüşmesi kompozisyonun merkezinde yer almaktadır. İki boksör figürünün elleri yukarda birleştirilerek mücadelenin itişme anı resmedilmiştir. Yukarıda birleşen ellere zıt olarak ayaklarının denge için açık olması geometri olarak üçgeni oluşturmuştur. Beyaz erkek figürü parlak ve yoğun ışık renkleri verilerek sert fırça hareketleriyle işlenmiş ve figürün mücadelede zorlandığı öne çıkartılmıştır. İzleyiciler detay verilmeden karanlıkta bırakılmıştır. Boksörler canlı renk tonlarıyla ışıklandırılarak karanlıktaki izleyicilerle arasında derinlik oluşturulmuştur. Resimde sıcak renklerin tonları ışık gölge kontrastlığı ile verilmiştir. Hareket anlatımını, devamlılığı kuvvetlendiren figür duruşlarının eğik yönlerde kullanılmasıdır.

Resim 19: George Bellows, *Both Members of This Club*, 1909.

Thomas Eakins (1844-1916)Amerikalı sanatçı Thomas Eakins, sporla ilgili çalışmalar yapan ilk önemli ressamlardan biridir. Aynı zamanda fotoğrafçıdır. Spor temalı çalışmalarına gençlik yıllarında başlamış bu alandaki resimlerinin büyük bir bölümünü 1871-1899 yılları arasında yapmıştır. Eserlerini hazırlamadan önce fotoğraflıyor olması figürdeki hareket ve dengelerin yakalanmasını kolaylaştırmıştır. Günümüz resminde de figürün zorlu, mücadeleye dayalı, yerçekimine karşı koyan hareketlerinde fotoğraf desteği kullanılmaktadır. Wrestlers adlı eserinde, resmin merkezinde antrenman esnasında güreşen iki erkek figürünü birbirlerine dolanmış şekilde görmekteyiz. Güreşen figürler kapalı bir mekanda kurgulanmıştır. Eakins resimlerinde cinsellik barındırdığı için de dikkatleri çekmiştir. Arka planda yarım olarak gösterilmiş biri giyinik, diğeri güreşe hazır vaziyette iki erkek figürü daha görmekteyiz. Dikey yerleştirilmiş iki figür, yatay yerleştirilmiş kompozisyona denge vermiştir. Portreleri olmadığı için kimlikleri hakkında bilgi vermemektedir. En arkada karanlıktaki figürün antrenman hazırlığı içinde olduğu anlatılarak resimde derinlik oluşturulmuştur. Resmin ön yüzeyinde güreşen erkek figürleri canlı, duyarlı, hacimli renklerde görülmekte ve alttaki figürün hareket etmekte zorlandığı, karşı koyma çabası kollarındaki kas hareketlerinin gerginliğinden anlaşılmaktadır. Güreşin sert, güçlü özelliğinden çok, şefkatli, esnek hareketleri görülmektedir. Güreşçilerin hareketi dengeli bir şekilde çözümlenmiştir. Işık açık koyu şekilde kontrastla verilmiştir. Güreşen figürler resimde yatay olarak konumlandığından dolayı, hareket durağan olarak temsil edilmiştir.

Resim 20: Thomas Eakins, *Wrestlers,* 1889.

Gustave Courbet (1819-1877) realist akımın öncüsü olan Courbet, romantizm anlayışı ile eğitim veren okulları reddederek günlük yaşamın konularını tema edinmiştir. Courbet sosyal dengesizlikleri resimlerinde anlatmıştır. Courbet realist anlayışı sadece çizgilerde, biçimlerde görmemiş; doğadaki düzensizlikleri anlatırken doğaçlama olarak ortaya çıkan kaba ve sert boyama üslubunu da benimsemiştir. “The Wrestlers” adlı eserinde, İki güreşçi kompozisyonun merkezinde dikey olarak yer almaktadır. Güreşçiler açık bir mekanda, doğada kompoze edilmiştir. Güreşçilerin beden eğimi ve diyagonal kol duruşlarıyla, figürlerin hareket halinde ve mücadele içinde olduğu anlatılmıştır. Figürler hareket halindeyken ayaklarının yere sağlam basmasıyla denge kurulmuştur. İki güreşçinin güç dengesi eşit anlatılmıştır. Courbet Antik dönemin sporcu heykellerini çağdaş bir anlatımla realist döneme taşımıştır. Realist anlatımın güçlü desen anlayışı görülmektedir. Figürlerin hareket anı, güreşçilerin güçlü anatomisiyle, güçlü desen anlayışı ile özdeşleşmiştir. İki güreşçi figürü de hamlelerini yoğun konsantrasyonla yapmaktadır. Resimsel anlatımın sportif ruhla özdeş olduğunu sporcu figürlerinde görülmektedir. Renkler figürlerde sıcak tonlarda kullanılmıştır. Yeşil ve kırmızının ton kontrastlıklarını taşımaktadır. En uzak soğuk renk olarak mavi sadece gökyüzünde kullanılmıştır. Hareket algısı figürlerin kol duruşlarındaki eğik yönlerle kuvvetlendirilmiştir.

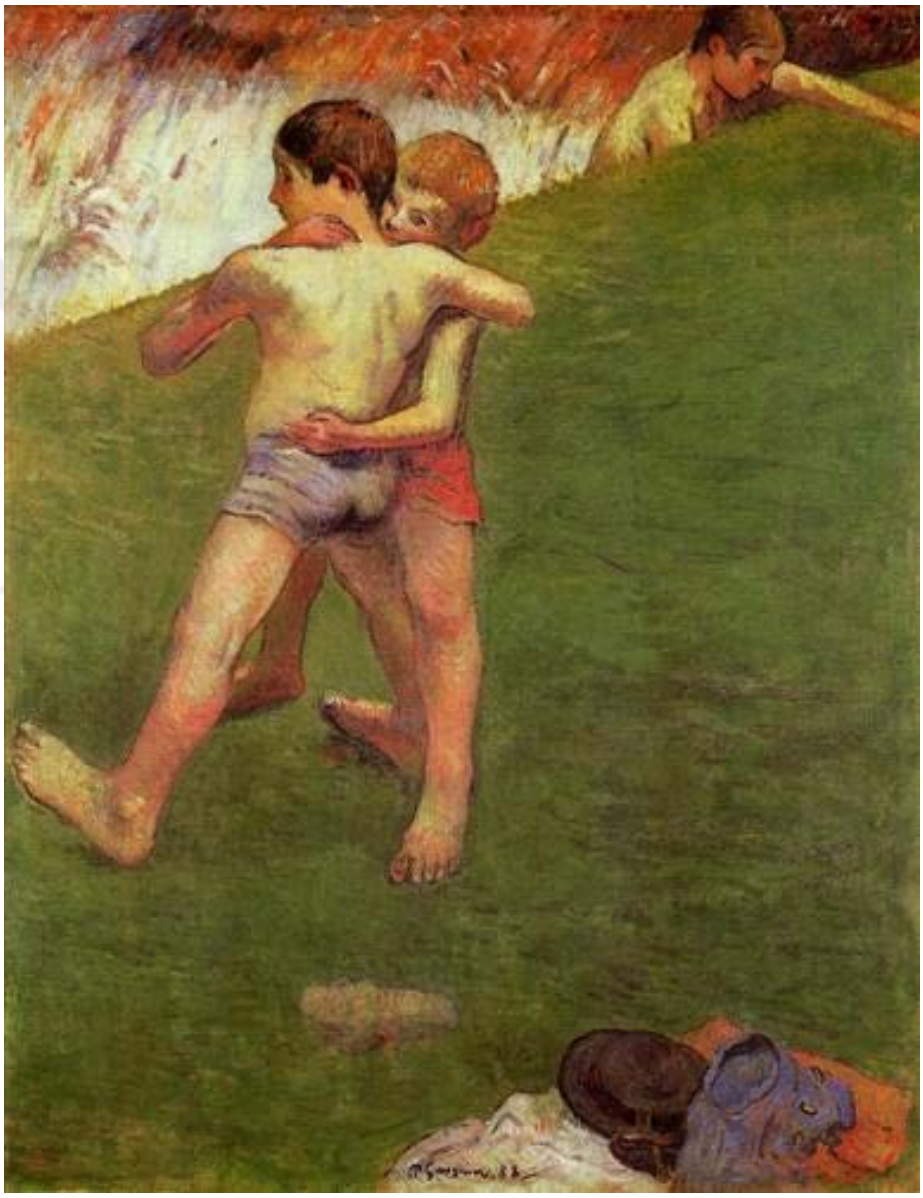
Resim 21: Gustave Courbet, *The Wrestlers*, 1853.

John Lavery (1856-1941) İrlandalı sanatçı Londra Heatherley Sanat Okulu'nda bir dönem geçirdikten sonra 1881 yılında Paris'e taşınmıştır. Günlük hayatın, kentli ve orta sınıfın konularını eserlerine taşımıştır. 1. Dünya savaşı yıllarında askeri kampları, deniz üslerini resimlerinde anlatmıştır. 1917 yılında resmi olarak Kraliyet Donanmasına savaş ressamı olarak atanmıştır. Lavery 1. Dünya savaşı sonrasında konularını daha çok tenis, at yarışı, yüzme üzerine belirlemiştir. Lavery ''A Rally' adlı eserinde, tenis oynayan kadın figürü kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Kadın figürü, Victoria dönemine özgü kıyafetler giymiştir. Bu kıyafetin kadınlarda hareketi kısıtlamasına rağmen çabayla tenis oynayan kadın figürü görülmektedir. Figürün hareketi eğik olarak yerleştirilmiş, tenis topuna vuruş anı gösterilmiştir. Kıyafetinin kumaş kıvrımları beden hareketini tamamlamaktadır. Arka plandaki erkek figürü topa doğru hamle yapmayarak fileye yakın yerde durmasıyla kompozisyona derinlik katmıştır. Yerde duran 5 top görüntüsü bize kadın figürünün Tenis öğrenme aşamasında olduğunu gösterir. Erkek tenisçi, kadın tenisçi ve onları izleyen iki figür arasında düzenleme olarak üçgen oluşturulmuştur. Tenis filesi ve en arkada kullanılan beyaz tonlarındaki direkler kompozisyonun hareketini durdurmak için yatay kullanılmıştır. Renkler empresyonistlerde olduğu gibi gün ışığında kullanılmış, canlı ve doğaldır. Dikey olarak kullanılan yüzeyde, resmin merkezindeki kadın figürüne eğik yön verilmesiyle hareket algısı kuvvetlenmektedir.

Resim 22: John Lavery, *A Rally,* 1885.

PauL Gauguin (1848-1903) önceleri izlenimcilik akımında eserler vermiştir. Ancak izlenimcilerin savunduğu sağlam desenden uzaklaşmak, aydınlık renkler kullanmak, siyah renk kullanmadan açık koyu değerlere göre gölgelendirmek, çizgi yerine hava perspektifi kullanmak gibi özellikler Gauguin'e yetmemeye başlayınca izlenimcilik sonrası ressamlar arasında yer almıştır. Bunun bir nedeni İzlenimci ressamların görece biçimsel serbestliğini paylaşmaması, aksine resmini sağlam bir biçimsel temele dayandırmak çabasıdır (Antmen, 2012: 25). Gauguin ''Breton Boys Wrestling'' adlı eserinde açık kompozisyon düzenlemesi kurgulanmıştır. Güreşen iki çocuk figürü merkezin soluna doğru yerleştirilmiştir. Kadraja üstten giren figür, güreşen çocuklar ve yerde duran eşyalar geometrik olarak üçgen oluşturmuştur. Renkler sıcak tonlarda uygulanmıştır. Kırmızı ve yeşil ton kontrastlığı kullanılmıştır. Soğuk renk mavinin tonu, güreşen çocuk şortunda yalnız bırakılmamış, yerdeki gömlekle birlikte renk dağılımı dengeli kullanılmıştır. Resimde renkler ve biçimler doğal değerleri yerine ifadeci yaklaşımla sunulmuştur.

Resim 23: Paul Gauguin*, Breton Boys Wrestling* 1888.

Jack Butler Yeats (1871-1957) İrlandalı sanatçı Yeats, önceleri romantizm etkisinde eserler çalışmış, 1920'lerden sonra dışavurumcu resimlere yönelmiştir. Dışavurumcular, doğanın ve figürün olduğu gibi temsil edilmesine karşı çıkarak politik kaos ve ekonomik çöküntü ortamında idealizme ve gerçekçiliğe karşı çıkmışlardır. ''Berlin'de dönemin avangard sanatını destekleyen galeri ve dergi Der Sturm'un sahibi Herwart Walden'in gözlemlediği gibi, Dışarının izlenimi yerine, içlerinin dışavurumuna yönelmeleridir...” Norbert Lyton'ın (1927-2007) altını çizdiği gibi ''insana özgü her eylem bir dışavurumdur; sanat da bütün olarak dışavurumcudur'' (Antmen, 2012: 33).

Jack Butler'in eserinde bir sokak dövüşü sahnelenmektedir. Düzenlemesi açık kompozisyon olarak yapılmış, boks müsabakası dış mekanda geçmektedir. Yerde nakavt olan figürün biçimi dışavurumcu bir tavırla bozulmuştur. Arkada görünen, üst üste bindirilmiş yoğun boyayla oluşturulmuş izleyicinin kalabalık olması heyecanı ve merakı anlatmaktadır. Resmin bütününde hızlı fırça harekeleriyle figürlerin ve mekanın biçim idealizmine önem verilmediği, daha çok merak, yenilgi, galibiyet, izlemek gibi kavramların anlatıldığı gözlenmektedir. Ringi belirleyen ip çizgilerinde perspektif kullanılmıştır. Kalabalık izleyici figürleriyle hareketli bir kompozisyon oluşturulmuştur. Dışarıdan merkeze doğru kalabalık figürler konuya dahil edilerek derinlik sağlanmıştır. Yakın planda renkler sıcak gri tonlarıyla verilirken, uzak planda soğuk koyu gri tonları kullanılmıştır. Boyalar figürün üzerinde anatomik yapısına göre yoğunlaştırılmıştır.

Resim 24: Jack Butler Yeats, *The Small Ring,* 1930.

Max Beckmann (1884-1950) Alman ressam Beckmann, genellikle dışavurumculuk akımıyla anılmasına rağmen kendisi bunu reddetmiştir. Zamanla Dışavurumculuğun bir kolu olan Yeni Nesnellik anlayışında eserler vermiştir. Yeni nesnellik 2. dünya savaşı sonrasında Otto Dix tarafından başlatılmış, 1940'lı yıllara kadar devam etmiştir. Yeni Nesnellik, nesnenin saflığını kabul ederek betimlemelerle ve sosyal konuları kinayeli anlatarak, sosyal eleştiri yapan bir akımdır. Beckmann Rugby adlı eserinde bir takım oyunundaki mücadeleyi temsil etmiştir. Rugby, bir takımın 15 kişiyle oynadığı rakiple beraber 30 kişinin oynandığı, topu elle rakip kale çizgisinin arkasına taşımayı hedefleyen bir oyundur. Üst üste yığılmaların olduğu, topu çizgi dışına elle taşıyabilmek için birbirleriyle yarışa girişen sporcular, Max Beckmann eserinde açık kompozisyon ilkeleri kullanılmıştır. Yüzey planlaması dikey kurguyla yerleştirilmiş, müsabaka dış mekanda resmedilmiştir. Konu değil, ifade ön plandadır. Kompozisyon kıyasıya mücadeleyle birbirlerine geçmiş, iç içe figürlerden oluşturularak, dikey kademe ile hareketli bir yerleştirme planlanmıştır. Hareket alttaki figürlerin dengesiyle aşağıdan yukarıya doğru verilmiştir. Renkler soğuk tonlarda kullanılmıştır. Işık gölge ile figürler arasında ön arka yerleştirmeler yapılmıştır. Ön plandaki sporcuların hareketliliğine karşıt olarak arka planda durağan izleyici bir figür yerleştirilerek kompozisyonda derinlik sağlanmıştır. Figürlerde kullanılan eğik yönler hareket algısını güçlendirmiştir.

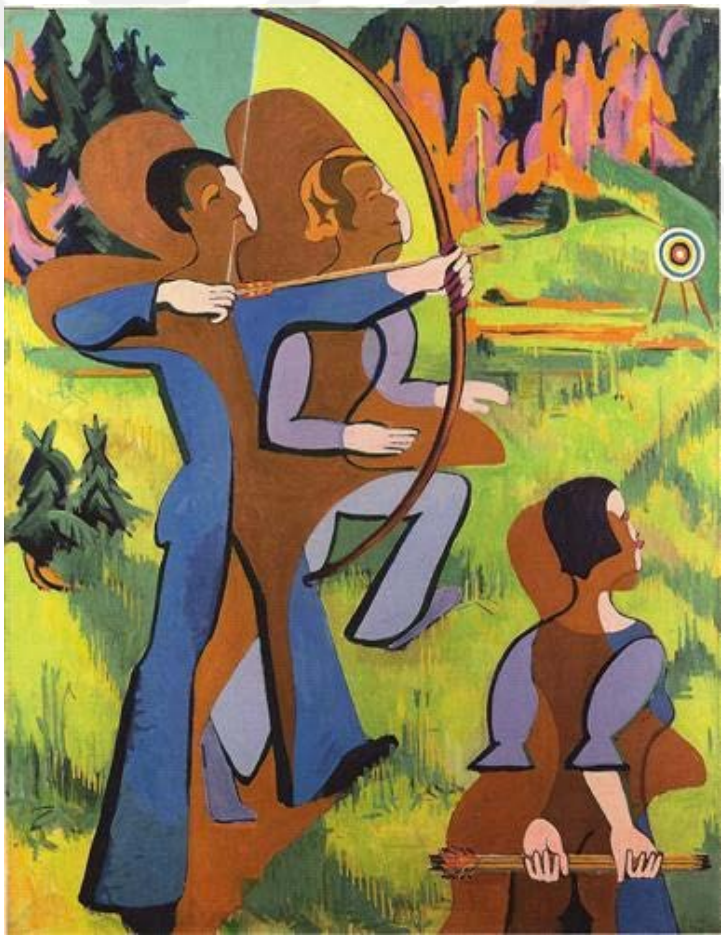
Resim 25: Max Beckmann, *Rugby Players,* 1929.

Ernts Ludwig Kirchner (1880-1938) Alman sanatçı Kirchner, dışavurumculuk akımının ortaya çıkmasında büyük etkisi olmuştur. Die Brücke isimli ressamlar grubunun kurucularındandır. Kirchner, “skater” adlı eserinde, kompozisyonun tamamını kapsayacak şekilde figür esnek ve hareketli yerleştirilmiştir. Figür tek ayak dengede, sol el yukarda, sağ el buza yakın şekilde gösterilmiştir. Buzun soğukluğunu anlatmak için sadece soğuk renkler kullanmıştır. Aynı renk tonları figürün içine de dahil edilmiştir. Yukarıdan süzülen yeşil tonları patencinin görsel performansını takip eden ışık oyunlarını temsil eder. Buzun üzerindeki kayma hareketlerini desteklemek için vektörel çizgiler kullanılmıştır. Bu çizgilerin hareketini takip ettiğimizde figürde dönüşlerin olduğu, tek bir çizgi doğrultusunda dümdüz kaymadığı ifade edilmiştir. Figürün detay ve biçimsel özelliklerine önem verilmeden, hareketine, esnekliğine, dengesine sadelikle değinilmiştir. Figürde kullanılan eğik yönler hareketi destekleyerek kuvvetlendirmiştir.

Resim 26: Ernst Ludwig Kirchner, *Skater*, 1930.

Açık kompozisyon olarak kurgulanan resimde iki okçu figür resmin merkezine yerleştirilmiştir. Üçüncü figürün kadraj dışına çıkmasıyla kompozisyonda hareketlilik oluşturulmuştur. Arka planda hedef tahtasının sembolik olarak kullanılması, ön plandaki figürlerle derinlik oluşturmuştur. Ok atan figür gergin ve dik duruşuyla hedefe odaklanmıştır. Figürün hareketi bedenin dik duruşu, ayaklardaki sabit denge ve kollardaki gergin eğik duruşla verilmiştir. Figürün yönü oku atacağı yerle belirlenmiştir. Yanındaki figürün kol ve ayaklarındaki ileri doğru hamlesi yön ve hareketi vermektedir. Sağ alt kadrajdan çıkan figür ellerindeki oklarla bekleme pozisyonundadır. Resmin bütününde paralel ve dikey yerleştirmelerin zıtlığı dinamizm oluşturmuştur. Resimde üç figürün de beden hareketleri aynı tarafa baktığı için yön duygusunu verilmiştir. Resimde canlı renklerde kullanılan kontrastlık resme hareket vermiştir.

Resim 27: Ernst Ludwig Kirchner, *Archers*,1935.

Andre Lhote (1885-1962) sanat hayatının başlarında avangard akımın başlarında bulunan Section d'or grubuna katılmıştır. Bu grupta yeni modernist akımın öncülerinden olan Duchamp, Metzinger, Gleizes gibi isimler yer almaktadır. 1. Dünya savaşında askere alındığı için sanat hayatı aksamıştır. 1917 yılında terhis olduktan sonra sanatsever olan Leonce Rosenberg tarafından desteklenen bir grup kübist sanatçılar arasına katılmıştır. Lhote Les Footballeurs adlı eserinde, sporcu figürleri kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Arka plandaki eğik geometrilerden oluşan yüzey düzenlemeleri ile figür hareketleri zıtlık ve paralellik kullanılarak kurgulanmıştır. Sporcu figürlerinin yön ve hareketleri takip edildiğinde odak noktası topu göstermektedir. Sıcak ve soğuk renkler kullanılarak kontrastlık sağlanmış derinlik oluşturulmuştur. Hareket algısı eğik yüzey bölünmeleri ve figürlerdeki eğik yön belirlemeleriyle kuvvetlendirilmiştir.

Resim 28: Andre Lhote, *Les Footballeurs*, 1918.

Pablo Picasso (1881-1973) küçük yaşlarda resim yeteneği keşfedilen Picasso, kübizmin temellerini atan sanatçılardan biri olarak, öncülerindendir. 1907-1914 yılları arasında kübist eserler çalışmıştır. Kübizmin temeli geometri ve geometrik biçimlerin kullanılmasına dayanmaktadır. Kübizmin amacı uzaydaki üç boyutlu bir nesneyi iki boyutlu yüzey üzerine taşıma gayretidir. Bu yüzden Picasso biçimleri yanal olarak geometrilere bölüp her açıdan görünüşü bir arada toplayarak göstermiştir. Hem profil hem de cephe görünümleri aynı form içinde anlatmıştır. Bather With Beach Ball adlı resminde kadın figürü kompozisyonun bütününü oluşturacak şekilde merkeze diyagonel yerleştirilmiştir. Resim arka ve ön planda geometrik formalardan oluşturulmuştur. Arka ve ön planı birbirinden ayırmak için; fonda köşeli, sert hatlı geometriler kullanılırken, figürde daha yumuşak geometrilere gidilmiş, dairesel formlar kullanılmıştır. Resmin en arkasında görünen Fransız bayrağı ile uzak yakın anlatımı yapılmış, alan derinliği oluşturulmuştur. Figüre eğik yön verilerek hareket sağlanmış, zıplama eylemi resmedilmiştir. Sıcak ve soğuk renkler kontrast kullanılarak denge yakalanmıştır.

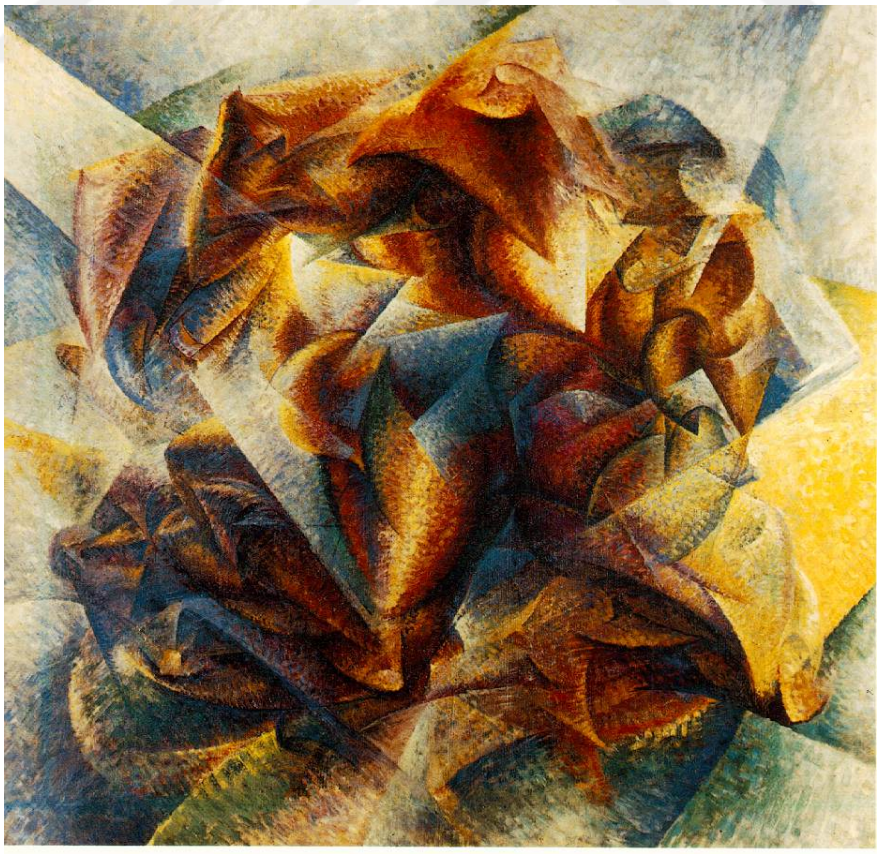
Resim 29: Pablo Picasso, *Bather With Beach Ball*, 1932.

Albert Gleizes (1881-1953) Fransız sanatçı Gleizes, sanat hayatının başlarında izlenimci eserler vermiştir. Zamanla biçim ve renkte sadeleşmeye yönelmiştir. Form biçim arayışlarının sonucunda kübizme ulaşmıştır. Kübizmin sert sadeliğine ulaşınca dönemin diğer kübist sanatçısı Jean Metzinger ile birlikte kübizmin temel kuramlarını ortaya koyan Du Cubisme (kübizm) adlı kitap yayınlamışlardır. “Gleizes Football Players” adlı eserinde açık kompozisyon ilkelerini kullanarak resmin bütününde kübizme ait geometrik parçalamalarla yüzey düzenlemesini oluşturmuştur. Futbolcu figürü resmin merkezine kalabalık figürler eşliğinde yerleştirilmiştir. Geometrik bölünmelerle izleyiciye doğru koşan futbolcunun hızı ve ortamın hareketliliği anlatılmıştır. Sıcak ve soğuk renklerden oluşturulan resimde kontrast gölgelerle derinlik sağlanmıştır. Çoklu eğik yönlerin oluşturulmasıyla resimde coşkulu bir hareket hissedilmektedir.

Resim 30: Albert Gleizes, *Football Players,* 1913.

Umberto Boccioni (1882-1916) İtalyan sanatçı Boccioni devrimci fikirleriyle fütürizmin öncülerinden olmuştur. Boccioni formları biçimleri yapı bozumuna uğratarak hız, hareket, sürat arayışlarına yönelmiştir. Fütürizmin kurucularından olan Boccioni, Dynamism of a Soccer Player adlı eserinde kompozisyon yerleştirmesini dairesel formda kurgulamıştır. Futbolcunun kendisini biçimsel olarak ele almak yerine futbolcunun hızını, hareketini, şiddetini işlemiştir. Resimde futbolcu yoktur, Futbolcunun ayaklarındaki hız sürat ve çabukluk vardır. Sürat geometrik formalarla daire olarak devinimle anlatılmıştır. Her farklı form birbirinin devamı olarak yüzey üzerinde birbirini hızla farklı formlarda takip eder. Resimde sıcak ve soğuk renkler birlikte kullanılmış, açık koyu kontrastlıklarıyla derinlik yaratılmıştır. Boccioni'nin resimlerinde görülen hız ve sürat kavramları, İtalya'da futbol camiası tarafından ''İtalyan futbolu hala Boccioni'nin fırçası kadar hızlı olamadı!'' deyimiyle kullanılmaktadır. Çok yönlü eğimler ve ritim kullanılarak resmin bütününde hareket sağlanmıştır.

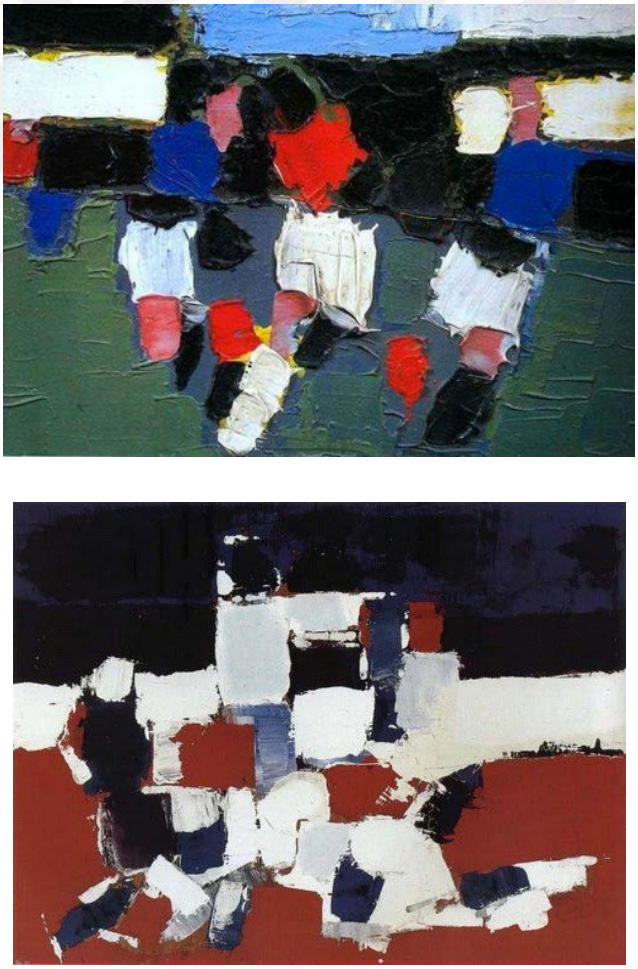
Resim 31: Umberto Boccioni, *Dynamism Of A Soccer Player*, 1913.

Carlo Carra (1881-1966) İtalyan ressam Carra, 1910 yılından sonra fütürizmin öncülerinden olmuştur. Resimlerinde güçlü ve dinamik kompozisyon kurguları yaratmıştır. Eserlerinde kübizm anlayışıyla hareket ve hız kavramlarını anlatmıştır. Carlo Carra The Red Horseman adlı eserinde, atlı figür merkezde bulunmaktadır kompozisyonun tamamını oluşturmuştur. Resimde hız ve hareket bütünüyle hissedilmektedir. Süratin anlatımını kuvvetlendiren vektörel çizgiler ve kübik bölünmeler titreşim üreterek kurgulanmıştır. Çoklu görüntüler hareketin devamı olarak kullanılmıştır. Geometrik bölünmeler ve vektörel fırça vuruşlarıyla derinlik merkeze doğru verilmiştir. Sıcak ve soğuk renk birlikte azlık çokluk değerlerle kullanılarak kontrastlık sağlanmıştır. Değişik yönlerde eğim ve biçim çizgileri kullanılarak hareket algısı kuvvetlendirilmiştir.

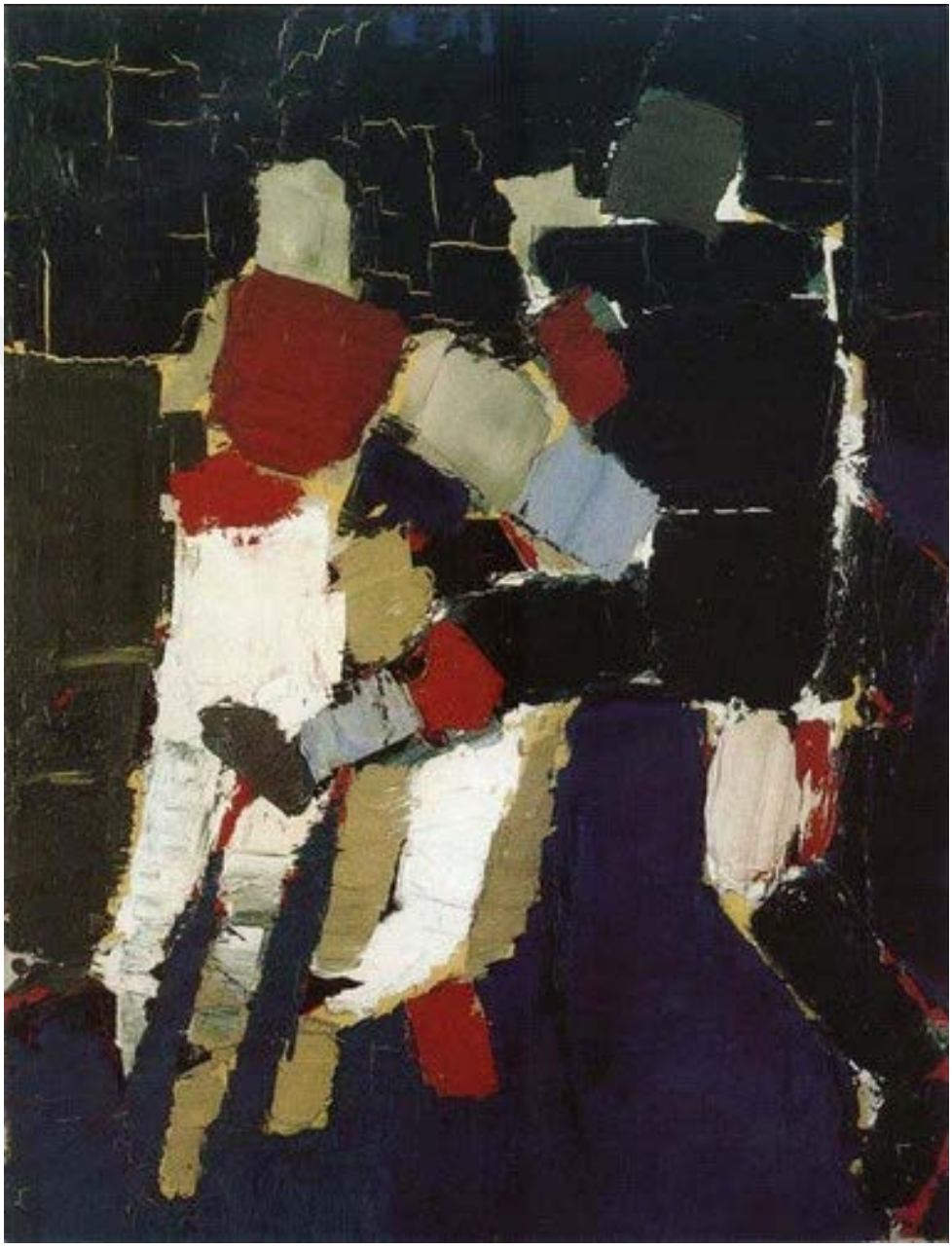

Resim 32: Carlo Carra, *The Red Horseman,* 1913.

Nicolas de Steal (1914-1955) Rus asıllı Fransız sanatçı 1932'de Brüksel Güzel Sanatlar Akademisine girmiştir. Sanatçı soyutlamacılık olarak adlandırılan akımın en yoğun anlatımlarını 1947'de Paris'teki atölyesinde oluşturmaya başlamıştır. Steal, 1952 yılında eşiyle birlikte gece evde otururken dışarıdan gelen gürültülere pencereden bakar ve dışarıdaki kalabalığın Fransa milli maçından kaynaklandığını anlar. Eşiyle birlikte hayatında bir ilk gerçekleştirir ve bu gürültü kalabalığa katılarak ilk kez bir futbol maçına gitmiştir. İzlediği maçtan çok etkilenmiş ve ardından 15 serilik çalışmalar üretmiştir. Hazırlamış olduğu 15 çalışma sanatçının hayatında önemli bir ivme oluşturmuştur. ressam aynı yıl, aynı temada çok yoğun renkler kullanarak futbol konusunu ''Büyük futbolcular ve Küçük futbolcular'' olarak yeniden ele almıştır.

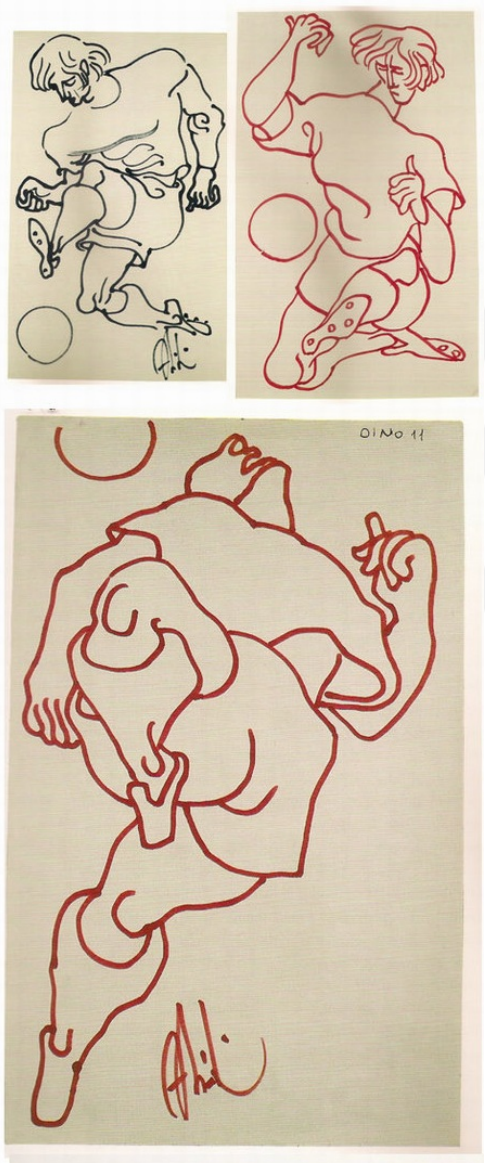

Resim 33: Nicolas De Steal, *Büyük Futbolcular, Küçük Futbolcular*, 1952.

Resim 34: Nicolas De Steal, *Büyük Futbolcular, Küçük Futbolcular*, 1952.

Abidin Dino (1913-1993) karikatürist, yazar, ressam olan Abidin Dino, aynı zamanda yönetmendir. 1966 yılında Altın Goller adıyla futbol belgeselinin yönetmenliğini yapmıştır. Film için hazırlamış olduğu storyboard çizimlerinden örnekler.

Resim 35: Abidin Dino, *Storyboard,* 1966.

Lill Tschudi (1911-2001) İsviçreli sanatçı linolyum baskılar üzerine çalışarak 300'den fazla eser üretmiştir. Eserlerinde konularını işçiler, müzisyenler, kayakçı ve bisikletçilerden seçmiştir. Tschudi ''Ice Hockey'' adlı eserinde açık kompozisyon düzenlemesi ile dairesel hareketler yer almaktadır. Sporcu figürlerinin basite indirenmiş biçimlerle hokey oynayanların hareketleri ustaca yakalanmıştır. Resimde hız dairesel kompozisyonla verilmiştir. Hareket patencilerin buz üzerinde bıraktığı ritmik çizgilerle sağlanmıştır. Figürlerde kullanılan, dairesel eğik yönlerle hareket algısı desteklenmiştir.

Resim 36: Lill Tschudi, *Ice Hockey*, 1933.

Andy Warhol (1928-1987) ''Andy Warhol'u tanımak istiyorsanız; yüzeyde gördüğünüze bakmanız yeterli; resimlerimdeki, filmlerimdeki yüzeylere bakın, işte ben oradayım. Yüzeyin gerisinde boşu boşuna bir şey aramayın. Benim için her şey öyle yüzeyde ki, bir tür zihinsel körler alfabesi okur gibiyim. Elimi her şeyin yüzeyinde gezdiriyorum" (Antmen, 2012: 165).

Andy Warhol 1960'lı yılların pop hareketinin öncüsü olarak zengin, güçlü ve ünlü yüzleri resimlerine aktarmıştır. Andy Warhol'un arkadaşı olan Richard Weisman bir sanat koleksiyoncusu spor sevdalısı olarak 1977 yılında Warhol'a ''spor serisi'' yapmasını teklif etmiştir. Weisman, portreleri yapılacak olan çeşitli spor dallarından 10 ünlü sporcu isimlerini belirler. Bu isimler; polaroid camera ile çekilen 10 sporcu görüntüsü Warhol tarafından tuval üzerine serigrafi edilmiştir. Warhol'un spor dünyasıyla olan ilişkisi yetersizdir, ancak bu onun resimleri için gerekli değildir. 10 sporcu portesinde de yüzler cepheden ve merkezidir. Sembolik bir yakalama oluşturulup, sporcunun teri, yarışı, mücadelesi yoktur. Sporcuların kendi meslekleriyle ilgili değerleri anlatılmamıştır. Yüzeysel olarak işlenmiş 10 ünlü sporcu portresidir. Warhol, popüler kültür getirisi ünlülerin fotoğrafik görüntüsünü olduğu gibi tuvale aktardıktan sonra serigrafi ve boya müdahaleleriyle uygulamış olduğu teknikle yapıtın içeriğine mesaj vermektedir. Pop art sanatçısı Andy Warhol, popüler kültürün yeni bir imge yaratmadan, var olan görüntünün tüketimine giden dünyanın yansımalarını sporcu resimlerin de kullanmıştır.

Resim 37: Andy Warhol, *Sport Series*, 1977.

Andy Warhol,1984 yılında Yugoslavya'nın kenti olan, günümüzde ise Bosna-Hersek'in başkenti olan Saraybosna'da yapılan kış olimpiyatları için afiş hazırlamıştır. Afişte, pateniyle kaymakta olan figür kompozisyonun merkezinde yer almaktadır. Figürün hareketini desteklemek için leke ve çizgi birlikte kullanılmıştır. Hareket hissi çoklu görüntü oluşturularak verilmiştir. Sporcu figüründe beden eğik kullanılarak hareket algısı kuvvetlenmiştir. Afişte kullanılan 5 renk olimpiyat halkalarının renklerini temsil eder.

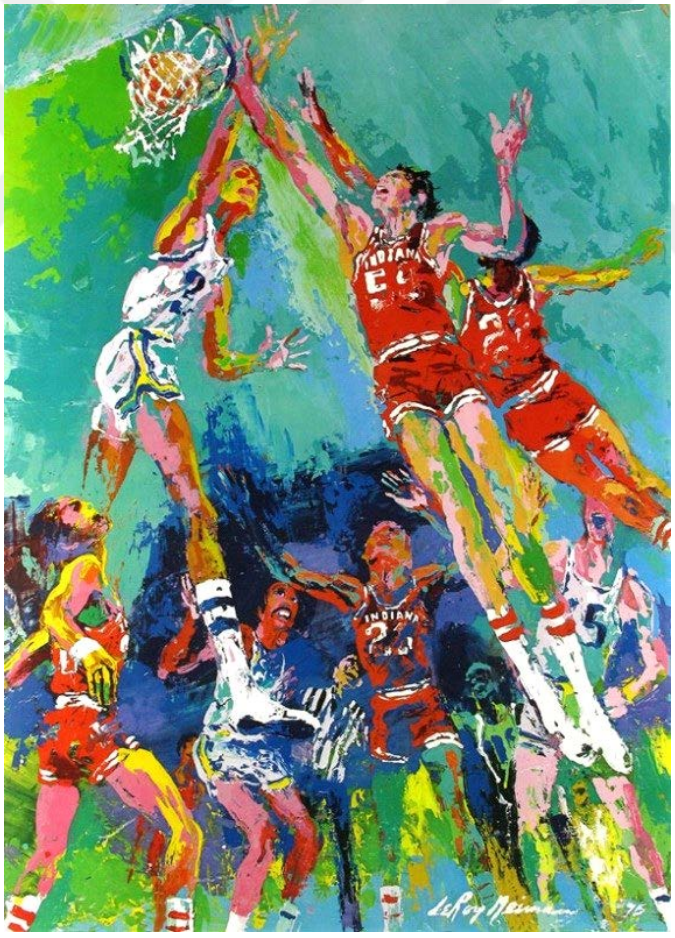
Resim 38: Andy Warhol, *Olimpiyat Afişi*, 1984.

Leroy Neiman (1921-2012) Amerikalı sanatçı günümüz sanatında spor temalı eserlerde en fazla çalışma üreten ressamdır. Yapıtlarında sporcular ve müzisyenler üzerine çalışmıştır. 1960 yılından itibaren dünyanın pek çok yerine giderek spor aktivitelerini yerinde takip etmiş, resimlerinde anlatmıştır. Renkçi ve dışavurumcu anlayışla sporda hareket, eğlence, dinamizm konularına yer vermiştir. Neiman yağlı boya, pastel, serigrafi, suluboya, gravür teknikleriyle yapıtlarını hazırlamıştır. Neiman beyzbolcu olan Harmon Killebrew'i eserinde, figürü merkeze ve kompozisyonunun tamamında yer vererek yerleştirmiştir. Sporcu figürü elindeki sopayla topa vurma anı resmedilmiştir. Çoklu görüntüler oluşturularak hareketin devamı sağlanmış, vuruş anında top kompozisyona dahil edilmemiştir. Vektörel ve dairesel çizgilerle sporcu hareketi desteklenmiş, vuruş hızı anlatılmıştır. Renkler sıcak soğuk, yönlü ve hızlı fırça darbeleriyle. kontrast olarak kullanılmıştır. Merkeze yerleştirilen sporcu figürüne eğik yönler verilerek hareket algısı yoğunlaştırılmıştır.

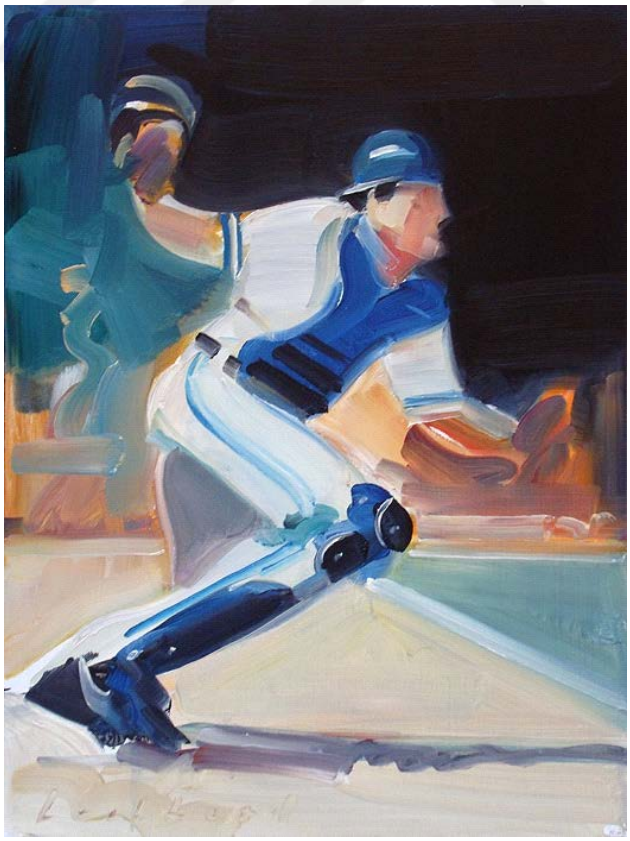
Resim 39: Leroy Neiman, *Harmon Killebrew,2010.*

Neiman Basketball adlı eserinde, açık kompozisyon anlayışıyla, çoklu figür hareketlerini kompozisyonda üçgen oluşturacak şekilde konumlandırmıştır. Üç basketbolcu figürü yukarıya doğru uzanarak karşıt eğim duruşlarıyla zıplama hareketi yakalanmıştır. Alt planda görünen zemine basan ve hareket halindeki dört figür kompozisyona denge getirmiştir. En arka planda görünen belirsiz iki figürle alan derinliği yakalanmıştır. Serigrafi tekniği ile hazırlanan eserde renkler parlak, sıcak soğuk kontrast tamamlayıcılığı ile kullanılmıştır.

Resim 40: Leroy Neiman, *Basketball, 2010.*

Ken Lochhead (1926-2006) Kanadalı sanatçı, Queen Üniversitesi, Pennsylvania Güzel Sanatlar Akademisi ve Barnes Vakfında sanat eğitimi almıştır. 1950 yılında Saskatchewan Regina Üniversitesi Sanat Okuluna Müdür olarak atanmıştır. 1961 yılında National Gallery'de açtığı sergiyle Kanada'nın modern sanat hareketinin öncüsü olarak kabul edilmiştir. Manitoba Üniversitesi, (1964-1973) New York Üniversitesi, (1973-1975) ve 1975-1989 yılları arasında Ottawa Üniversitesinde dersler vermiştir. 1989 yılında emekli olarak 2006 yılına kadar tam zamanlı olarak kendi atölyesinde çalışmıştır. Lochhead, Blue Joys adlı eserinde Sporcu figür kompozisyonun merkezinde ve bütünü kapsayacak şekilde yerleştirilmiştir. Biçimlerde yalın ifadeler kullanılarak sporcu hareketi verilmiştir. Sıcak ve soğuk renkler kontrastlıkla bir arada kullanılmış, renkler kirletilmemiş, hızlı ve yalın fırça vuruşlarıyla ön arka plan uyumu yakalanmıştır. Zemindeki spor oyunu kural çizgileri açık kompozisyon oluşturacak şekilde kurgulanarak perspektif ve derinlik verilmiştir. Kompozisyonun merkezine eğik olarak yerleştirilen figürle hareket algısı pekiştirilmiştir.

Resim 41: Ken Lochhead, *A Bunt,* 1993.

2.2. GÜNÜMÜZ SANATINDA SPOR TEMALI RESİMLER

1971 yılında doğan Jennie Ottinger'in çalışmalarında hareket ve dinamizm kavramlarının yer almadığını, sporcu figürlerine sıradan ve olağan duruşlar verilerek spor temasının anlatıldığını görmekteyiz. Sporcu temasında günlük hayattan kesitlerin sunulduğu, su bazlı boyalarla lekesel olarak figürler belirlenmiş, kontrast renkler kullanılmıştır. Işık, gölge kullanılmadan alan derinliği, uzak yakın ve tonlar yardımıyla ifade edilmiştir. Tenis sporunu son derece yalın anlatımla ifade etmiştir.

Resim 42: Jennie Ottinger, *Smith Tennis,* 2010.

Günümüz sanatçılarından Roey Koren, sporcu temasını kullanarak resim yapmaktadır. Çalışmalarında daha çok akrilik boya ve pastel kullanmıştır. Soccer adlı çalışmasında futbolcu figürü kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Hareketin algılanmasını sağlamak için figürde ve formasında uzatmalar kullanılmış; rüzgar ve hız kavramları temsil edilmiştir. Çizgi uzatmalarıyla (esnetme) futbolcunun yönü belirlenmiştir. Futbol topunda çoklu görüntüler oluşturularak topun hareket halinde olduğu ifade edilmiştir. Sıcak ve soğuk renklerin birlikte kullanılmasıyla kontrastlık sağlanmıştır. Leke ve Çizgi birlikte kullanılarak formlar birbirinden ayrılmıştır. Kompozisyonun merkezine tek başına yerleştirilen figürün eğik olarak konumlandırılması hareket algısını kolaylaştırmaktadır.

Resim 43: Roey Koren, *Soccer*, 2012.

Günümüz sanatçılarından Andy Farr, Rooney adlı eserinde, fütürizmin hareket, hız, sürat kavramlarını ele alarak futbolcu Rooney'i resimlemiştir. Kompozisyonda mekan, futbol sahası yerine soyut olarak kurgulanmıştır. Kompozisyonun merkezindeki Rooney figürü renk ve biçim olarak net değerlerdeyken, diğer iki figür flu, belirsiz ve transparan bırakılarak arka planla bütünlük sağlanmıştır. Figürlerin hareketini takip eden dairesel ve kavisli çizgiler devinim oluşturmuştur. Soğuk ve sıcak renkler kontrast olarak kullanılmıştır. Resmin üst kısmında bulunan sarı renk yalnız bırakılarak topun geliş ve gidiş yönüne dikkat çekilmiştir. Futbolcu figürlerine eğik yönler verilerek hareket algısı kuvvetlendirilmiştir.

Resim 44*:* Andy Farr, *Ronney*, 2013.

Günümüz sanatçılarından Mikolaj Obrycki 1977 Szczecin, Polonya'da doğmuştur, 1997'den 2003'e kadar Poznan Güzel Sanatlar Akademisinde resim, grafik ve heykel eğitimi almıştır. Polonya'da ve uluslararası etkinliklerde 70'ten fazla sergiye katılmıştır. Obrycki'nin ''lila'' üçlemesinden birincisi olan eserde kompozisyon jimnastikçi figürüyle oluşturulmuştur. Minimal bir yüzey düzenlemesi yapılmıştır. Figürde soyutlamaya gidiler, dengesine önem verilmiştir. Arka ve ön planda soğuk gri, beyaz, siyah ve kahverengi kullanılmıştır. Figür dikey olarak öne alınırken, arka planda yüzeyi yatay olarak bölen siyah leke kullanılmıştır. Siyah lekenin devamlılığını sağlayarak denge kuran, jimnastikçi figürünün ayağındaki halkadır. Hareket algısını hissettiren unsur figürün denge duruşudur.

Resim 45: Mikolaj Obrycki, *Lila 1*, 2009.

Dorus Brekelmans 1972 yılında doğmuştur. 2006 yılından itibaren düzenli olarak Hollanda'da eserlerini sergilemeye devam etmektedir. Eserlerinde kendi üslubuyla izlenimci bir gerçekçilik arayan sanatçı yağlı boya ve akrilik üzerine çalışmaktadır. Dorus Brekelmans, Wlinderslag adlı eserinde; açık kompozisyon ilkeleri kullanarak yüzücü figürünü yatay olarak yerleştirmiştir. Resimde hissettiğimiz hareket algısına fırça ya da spatula vuruşlarının çabukluğu yardımcı olur. Soğuk renk mavi ve tonları olarak gösterilen su, figürde kullanılan sıcak renklerin zıtlığı ile denge sağlanmıştır.

Resim 46: Dorus Brekelmans, *Wlinderslag*, 2010.

Dorus Brekelmans'a ait Competition adlı eserde, kompozisyon iki figürle oluşturulmuştur. Figürlerdeki büyüklük küçüklük farkı ile derinlik anlatılmıştır. İki figürün hareketi ritmik fırça vuruşları ile sağlanmıştır. Arka planda daha az fırça ve boya kullanılmışken, figürlerde yoğun boya ve fırça kullanımları vardır. Figürlerde yer çekimine göre aşağıya doğru iniş hissini arka plandaki boşluklar sağlar. Yüzey planlamasında doluluk-boşluk, boya kullanımındaki azlık-çokluk değerleri ve renklerin zıtlığı ile hareket hissi kuvvetlendirilmiştir. Suyun tanımlanması için soğuk

mavi tonlar kullanılırken figürlerde sıcak renkler tercih edilmiştir. Kompozisyona ikili olarak yerleştirilen figürlerdeki eğim yönü hareket algısını kuvvetlendirmektedir.

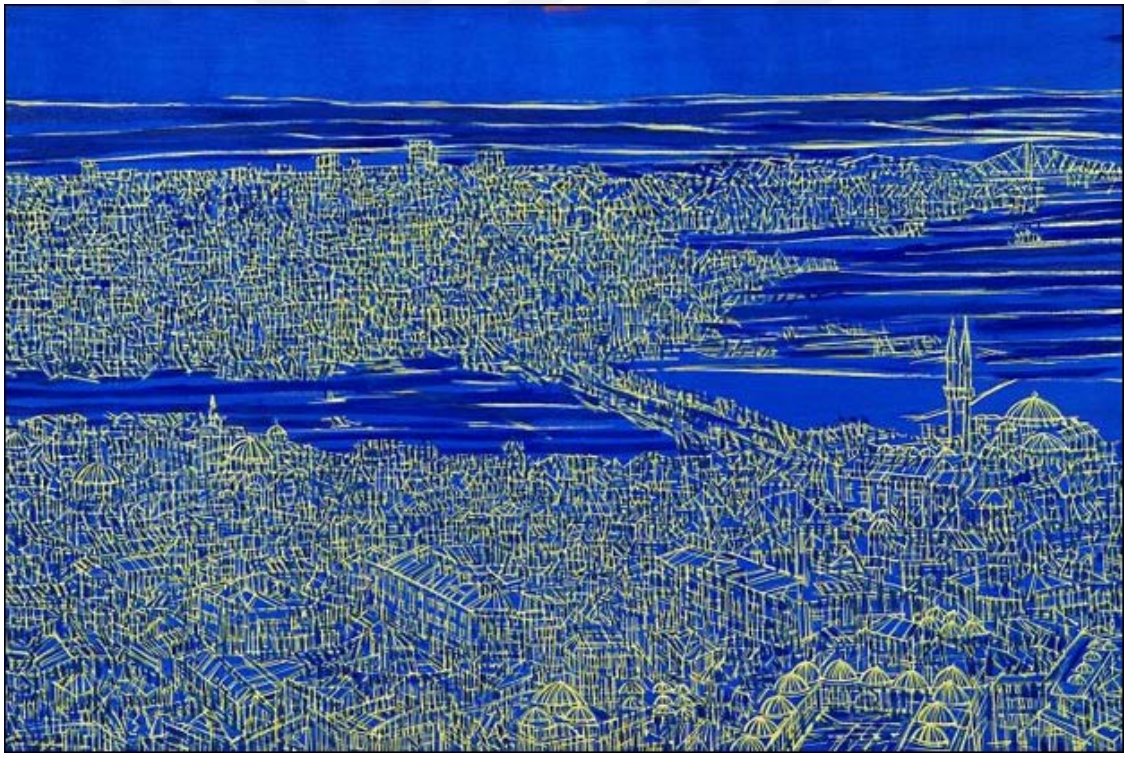
Resim 47: Dorus Brekelmans, *Competition*, 2013.

2.2.1. Türkiye'de Spor Temalı Resimler

Türkiye'de önde gelen ressamlardan, Devrim Erbil, Tanju Demirci, Ertuğrul Ateş ve Hüsamettin Koçan 2007 yılında İstanbul Modern Sanatlar Galerisinde (İMSG) ''Şampiyon Sanat'' adlı sergiyle bir araya gelerek futbola olan ilgilerini eserlerinde anlatmışlardır. Sergide Türkiye'nin dört büyük spor kulübü olan Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray ve Trabzonspor'un renkleri kullanılarak futbol sevgisi anlatılmıştır. Futbol 11 kişiden kurulu bir takım oyunu olduğu için, her bir ressama ait 11 eser bulunmaktadır. Dört ressam kendi eserleriyle 11 kişilik takımını kurmuştur ve taraftarı olduğu kulübün renklerini kullanarak toplamda 44 eser sergilenmiştir. Türkiye'de futbol takımı olarak şampiyonluk mücadelesi veren dört büyük kulübün yıpratıcı ve şiddetli rekabeti yerine birleştirici ve barışçı unsurları dile getirilmiştir. Türkiye nüfusunun yarısından fazlası futbol tutkusuyla, tuttuğu takımın taraftarı olarak yakından ilgilenmekteyken; dört usta sanatçı da futbolla yakın ilişki kurarak, yaşadığı toplumun içinde taraftar coşkusu ile futbolun hareketliliğinden, heyecanından yararlanarak spor teması irdelenmiş ve eserlerinde konu edinilmiştir. Sergi Türkiye'de futbol taraftarlarının sporun barışçıl rekabet duygusunu aşan, holigan tutumlarına karşı kardeşlik ve barış çağrısıyla, futbola sanat katarak toplumsal birlikteliği amaçlamaktadır. Sergi sanata uzak kalan, ilgilenmeyen taraftar kitlesinin ilgisini sanata çekebilmek ve aynı zamanda futbolla ilgilenmeyen, yakın ilişki kurmayan entelektüel çevrenin de futbola karşı bakış açısını değiştirmeyi hedeflemesiyle önem taşımaktadır.

1937 doğumlu sanatçı Devrim Erbil, 1970 yılında doçent, 1981 yılında profesör olmuştur. 1985 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakülte Resim bölümü başkanlığı, 1990 yılında dekan yardımcılığı görevine getirilmiştir. 2004 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesinden emekli olan sanatçı, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesinde mütevelli heyet üyesidir. Çağdaş Türk resminin özgün yorumcularından olan Devrim Erbil, soyut resmi çizgi ile birleştirerek yakaladığı ritim ve hareketlilikle, çizgi, renk, doku ve kompozisyonda Türk resim sanatında öncü olmuştur. Doğadan aldığı izlenimlerle sanatçı duyarlılığı, coşkusu ve yaratıcılığını birleştirerek renk, doku anlayışıyla geliştirdiği üslup Devrim Erbil'i özel kılmıştır. Şampiyon sanat adlı sergide taraftarı olduğu Fenerbahçe Spor Kulübünü sarı lacivert renklerle anlatmıştır. Sanatçı eserinde, İstanbul silüetinin içine Fenerbahçe'nin renklerini şehrin dokusuna katmıştır. Yüzey düzenlemesi

açık kompozisyon anlayışına göre kurgulanmıştır. Yatay olarak yerleştirilen İstanbul görüntüsünün içinde binalar, yapılar diyagonal ve dikey çizgilerle oluşturularak hareket kazanılmıştır. Eserde sadece Fenerbahçe'nin renkleri kullanılarak sarı ve lacivertin sıcak soğuk kontrastlığı kullanılmıştır.

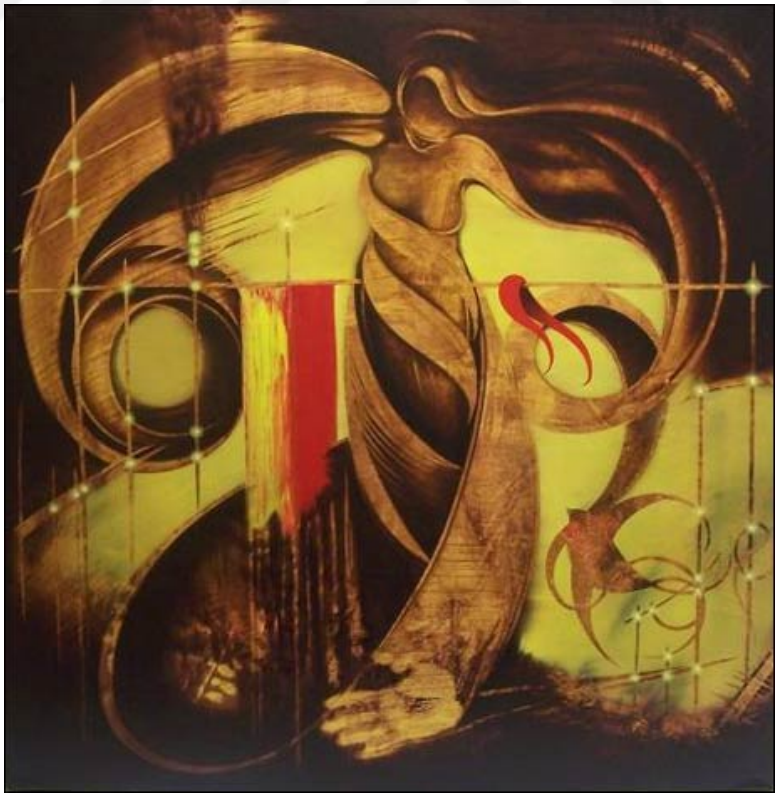
Resim 48: Devrim Erbil, *Fenerbahçe Renkleri*, 2007

1961 yılında doğan Tanju Demirci, yüksek lisans öğrenimini Devrim Erbil atölyesinde tamamlamıştır. 1991 yılında Mimar Sinan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Ana Sanat Dalında doktorasını tamamlamıştır. Soyut sanat üzerine eserler hazırlayan sanatçı, şampiyon sanat sergisinde taraftarı olduğu Beşiktaş Jimnastik Kulübünün renkleri olan siyah beyazın kontrast etkileri kullanılmıştır. Kompozisyonda hareket, siyah ve beyazın soyut renk akışlarıyla diyagonal olarak yakalanmıştır. Beşiktaş Jimnastik Kulübünü sembolize eden kartal figürü soyut olarak işlenmiştir.

Resim 49: Tanju Demirci, *Beşiktaş renkleri*, 2007.

1954 yılında doğan Ertuğrul Ateş, 1976 yılında Gazi Eğitim Enstitüsünü bitirdikten sonra aynı yıl İngiltere'ye giderek Kingsway Princeton College ve Betnhal Green Institue' de eğitim çalışmalarına devam etmiştir. 1987 yılında ABD' ye giderek New York' a yerleşen sanatçı çalışmalarına 2005 yılına kadar burada devam etmiştir. Sanatçı 2005 yılından itibaren Türkiye'ye yerleşerek sanat hayatına devam etmektedir. Şampiyon Sanat adlı sergide taraftarı olduğu Galatasaray takımının renklerini kendi üslubuyla eserlerinde anlatmıştır. Resmin merkezine dikey olarak yerleştirilen kollarını iki yana açmış kadın figürü doğurganlığı ve bereketi temsil etmektedir. Kadın figürünün kol uçlarındaki dairesel döngüler, doğurganlığı ve bereketiyle koruma altına aldığı Galatasaray sevgisini çoğaltarak sonsuza taşımayı hedeflemektedir. Eserde dairesel döngüler durağan yatay dikey unsurlara karşı hareket kazanmıştır. Galatasaray Spor Kulübünü temsilen sarı ve kırmızı renkler flama olarak dikey kullanılmıştır.

Resim 50: Ertuğrul Ateş, *Galatasaray Renkleri*, 2007

1946 yılında doğan Hüsamettin Koçan, Marmara Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim üyeliği yapmıştır. 1997-2005 yılları arasında aynı fakültede dekan olmuştur. Uluslararası Plastik Sanatçılar Derneği'nin (UPSD) kurucularındandır. Ulusal ve uluslararası pek çok kişisel sergiler gerçekleştirmiştir ve karma sergilere katılmıştır. Şampiyon Sanat adlı sergide taraftarı olduğu Trabzonspor'un bordo mavi renklerini kullanmıştır. Açık kompozisyon anlayışı ile düzenlenen resmin merkezine mücadele eden iki futbolcu figürü yerleştirilmiştir. Ön planda kullanılan figür Trabzonspor'u temsil ederek, bordo ve mavi renklerden oluşturulmuştur. Arka plandaki figürde koyu kırmızı renkler kullanılarak ön arka derinliği yakalanmıştır. Resmin ön planında kullanılan sarı ve kırmızı renklerdeki kale direği rakip takımı temsil etmektedir. Hareket özelliği merkezde kullanılan iki figürün dikey ve esnek duruşuna karşıt olarak kale direği sert ve keskin yatay dikey çizgilerle zıtlık oluşturmuştur.

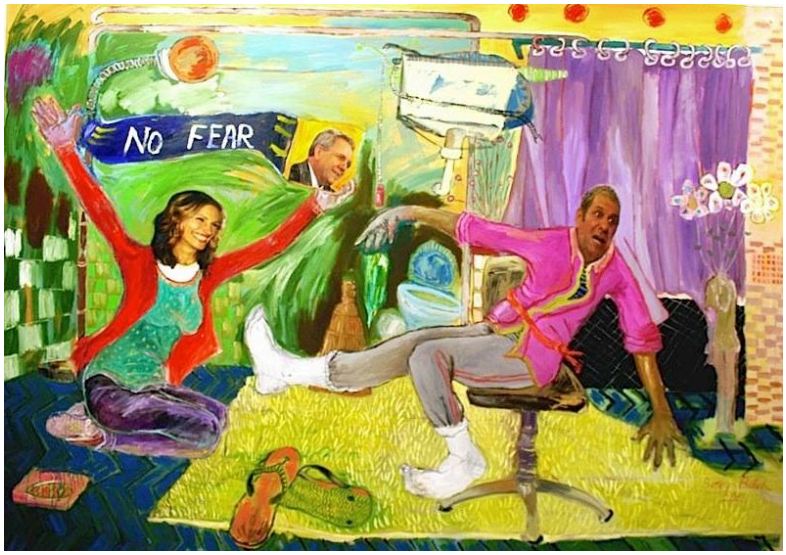
Resim 51: Hüsamettin Koçan, *Trabzonspor renkleriyle*, 2007

Dışavurumculuk akımının öncülerinden olan Bedri Baykam (1957-...), ulusal ve uluslararası 100'ün üzerinde kişisel sergiler açmıştır. Pek çok karma sergilerde de yer alan sanatçı, UPSD (Uluslar Arası Plastik Sanatlar Derneği) 'nin kurucu üyelerinden ve komite başkanıdır. 2007 yılında ''Efsanenin Yüzyılı'' adı altında Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadında açtığı sergide Futbol sevgisini dile getirmiştir. Sergide bulunan ''Küçük Bedri Şeref Has'a Jübilesinde Kupa Verirken'' isimli çalışmasında, kendi çocukluk anılarından kalan bir fotoğraf karesini resimlemiştir. Fotopentür tekniği ile çalışılan resimde, siyah beyaz fotoğraflarla çoklu görüntülerden yararlanılmıştır. Açık kompozisyon olarak düzenlenen resimde, arka planda bir futbol maçı sahnelenmekte, ön planda da çocuk figürü ve futbolcudan oluşmaktadır. Seçilen fotoğrafların büyük küçük farklılıklarıyla ön arka plan derinliği yakalanmıştır. Resimde dışavurumcu akımının unsuru olan; biçim değil ifade ön plandadır.

Resim 52: Bedri Baykam, *Küçük Bedri Şeref Has'a Jübilesinde Kupa Verirken*, 2007.

1964 yılında doğan Recep Batuk, No Fear adlı eserinde Türkiyede yaşanan futbol karmaşasını spor yorumcusu üzerinden anlatmıştır. Eser, televizyonlarda canlı olarak yayınlanan spor yorumcularının programlarında, spor disiplininden uzak futbol anlatımlarına gönderme olarak yapılmıştır. Sanatçı, Türkiye'de basite indirgenmiş, sportif yaklaşımlardan uzak yorumlarla evlerimizin mahrem bölgelerine rahatlıkla futbol dışı konularla girebilen söylemlere karşılık kinayeli bir anlatım yapmıştır. Spor yorumcusu Erman Toroğlu ile Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanı Aziz Yıldırım arasında geçen sözlü çekişme resim diliyle anlatılmıştır. Popüler kültürün küresel imgelerinden biri olan aktirist Julia Raberts kadın kimliği ile resimde yer almaktadır. Türkiye'de popüler futbol kültürü ile popüler kadın kimliği iki karşıt denge olarak sunulmuştur. Aynı zamanda futbol disiplinine kadın kimliği üzerinden gönderme yapılmıştır. (Kişisel iletişim, 2 Şubat 2016). Resmin yüzey planlaması açık kompozisyon olarak düzenlenmiştir. Dışavurumcu üslup ile kontrast renkler bir arada kullanılmıştır. Mekan derinliği tek kaçış perspektif ile ifade edilmiştir. Ön planda spor yorumcusu olarak kullanılan figür dengesiz olarak yerleştirilerek, kaygılı bir ifade ile sandalyeden düşmek üzeredir. Düşme eylemine sebep, popüler kültür imgesi olarak kullanılan kadın figürünün elleri üzerindeki No Fear yazısı ve Aziz Yıldırım posteridir. Ön planda hazırlanan kadın ve erkek figürü yatay bir düzlem oluşturacak şekilde konumlandırılmıştır. Resimde hareket, renkler ve fırça vuruşlarındaki dinamizm ile çeşitli yönler verilerek sağlanmıştır. Figürlerin eylem anında olmalarıyla da resimde hareket vurgulanmıştır.

Resim 53: Recep Batuk, *No Fear*, 2012.

Günümüz sanatçılarından olan Alp Yavuz (1972-...), 1920 ile, 1960'lı yıllarda Türkiye'de oynanan futbolu günümüze taşıyabilmek için resimlerinde eskimiş görüntü vermeyi tercih etmiştir. Resimde oluşturulan her bir figür yaşanmış geçmişi yeniden yaşatmıştır. Kurgusal detaylar aslını bozmayan yorumlarla resmedilmiştir. Sanatçı, günümüzde futbolu holiganlaştıran unsurları yok etmek için, geçmişin barışçı, ve saygılı futbolunu resimlemeyi tercih etmiştir. Açık kompozisyon olarak kurgulanan resimde futbolcu figürü kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Arka planda yarım tribün görüntüsü resme derinlik vermiştir. Resmin merkezinde yerleştiren figür havada ve boşlukta durmaktadır. Futbolcu figürü hareketini gerçekleştirirken, yer çekimine karşı koyarak fiziki üstünlüğünü kullanmıştır. Figürün vücut esnekliği ile zor bir kafa vuruşu gerçekleştirdiği bacakların çapraz duruşundan anlaşılmaktadır. Eğimli yönler kullanılarak figürün hareketi desteklenmiştir. Resimde ikinci olarak görülen rakip futbolcunun teslimiyetçi duruşu ve bakış yönü ile topun havalanmasıyla rekabeti kaybettiği gösterilmiştir. Doku ve puslu renk anlayışı ile figürlerin geçmişten geldiği hissedilmektedir. Alp Yavuz ile yapılan görüşmede, ...''Böylelikle işlenen konu geçmişten günümüze gelen hayali bir görüntünün, fiziksel yansıması haline bürünür'' demektedir. (Kişisel iletişim, 22 Aralık 2015).

Resim 54: Alp Yavuz, *Hava Mücadelesi*, 2012.

1973 doğumlu sanatçı, ilk kişisel sergisini ''Er Meydanı'' adıyla 44A Galeride 2009 yılında açmıştır. Ata sporuna gönderme olarak erkek erkeğe yapılan güreş müsabakalarını içermektedir. Gustave Coubert'in (Resim: 21) Güreşçiler eserinde gördüğümüz, iki erkeğin güce dayalı mücadelesi; Murat Tosyalı'nın çalışmasında günümüze uyarlanmıştır. Sanatçı eserinde güç dengesinden galip çıkanla değil, güreş sporunun kendisiyle ilgilenmiştir. Güreşçiler resminde figürler kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Figürlerin duruş ve yerleşimi yüzey planlamasında geometri olarak üçgeni vermektedir. Sporcu figürleri izleyiciye dönük olarak güreşmektedir. Figürlere cepheden görünümle eğik yönler verilerek hareket sağlanmıştır. Figürlerde renklerin açıklık koyuluk değerleriyle hacim duygusu kazandırılmıştır.

Resim 55: Murat Tosyalı, *Güreşçiler*, 2009.

Murat Tosyalı'ya ait Top Bende isimli resimde, bir futbolcunun topu ısırma ya da öpme anı resmedilmiştir. Murat Tosyalı ile yapılan görüşmede, ''öpücük ya da ısırık, bunu izleyiciye bırakıyorum. Sonuçta aşk ve hırs futbolun doğasında mevcut. Futbol, Türkiye'de toplumsal cinsiyet dahil olmak üzere rol modeli oluşturmuş durumdadır. Futbol, belli başlı semboller üreten para ve şöhret ilişkileri kuran, bir tür akıl tutulmasıyla holiganlık yaratan fenomendir. Ben de bu ilişkileri sanat aracılığı ile ifade etmeye çalışıyorum'' demektedir. (Kişisel iletişim, 23 Aralık 2015) Futbolda yaşanan hırsın ve aşkın temsil edildiği resimde sporcu figürü kompozisyonun merkezine yerleştirilmiştir. Futbolcu figürün bedenine verilen eğik yön ile hareket anlatılmıştır. Arka planda kullanılan dikey çizgiler figürü ön plana çıkartmaktadır. Kompozisyonda dikey ve eğimli yönlerin birlikte kullanılmasıyla zıtlık oluşturulmuş, denge sağlanmıştır. Sporcu figürünün bedeninde verilen eğik ve kavisli yön duruşuyla, topun daire olması bütünlük oluşturmuştur.

Resim 56: Murat Tosyalı, *Top bende*, 2012.

1967 doğumlu sanatçı Taner Ceylan, hiper gerçekçi resimleriyle izleyicinin karşısına çıkmaktadır. Erkek bedenin estetik yapısını gerçekçi bir gözlemle çalışmalarında ifade etmiştir. Boksör adlı resmiyle boks sporunun en vahşi anlarından birini resmetmiştir. Dramatik bir gerçeklikle oluşturduğu resimde sporcu portresi kompozisyonun merkezinde yer almaktadır. Arka planda kullanılan koyu renklerin netlik değeri azaltılmıştır. Böylelikle öndeki figür vurgulanarak alan derinliği yaratılmıştır. Boksör portresinde yön, bakışlara verilmiş, rakibe doğru yöneltilmiştir. Resimde zaman kavramına yer verilerek, boksörün aldığı darbe anı anlatılmıştır.

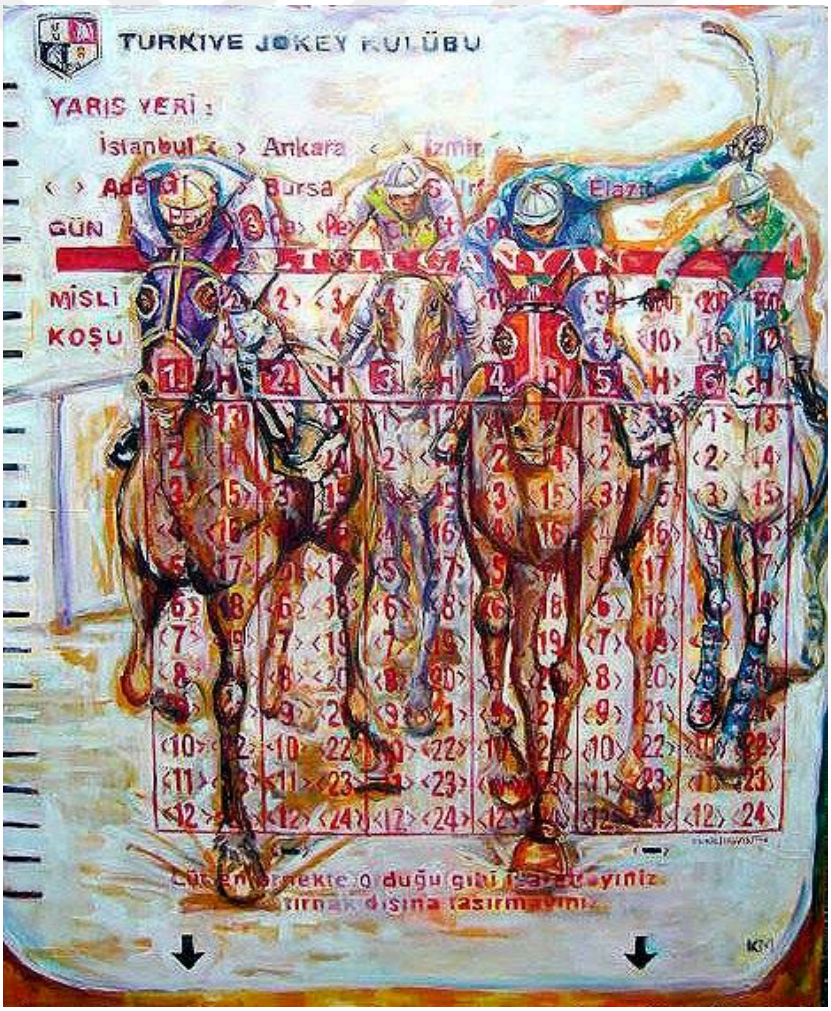
Resim 57: Taner Ceylan, *Boksör*, 2009.

1975 yılında doğan sanatçı Ünsal Bahtiyar Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Discobolus adlı eseriyle ''Dünya Olimpiyat Komitesi Sanat ve Spor 2000'' başlıklı yarışmada sergileme almıştır. Eserde, Myron'un Discobolus heykeline gönderme yapılmıştır. Sporcu figürü resmin merkezine yerleştirilmiştir. Arka plan beyaz kullanılarak yalın bırakılmış, sporun barışçıl ve saf özellikleri temsil edilmiştir. Disk atan figürde olimpiyat renkleri şeritlerle kullanılarak figürün hareket yönü ve hacmi verilmiştir. Afrika kıtasını temsil eden siyah renk kullanılmamış, siyah renk yerine tarihe renkle gönderme yapılarak disk rengi kullanılmış ve Afrika kıtası temsil edilmiştir.

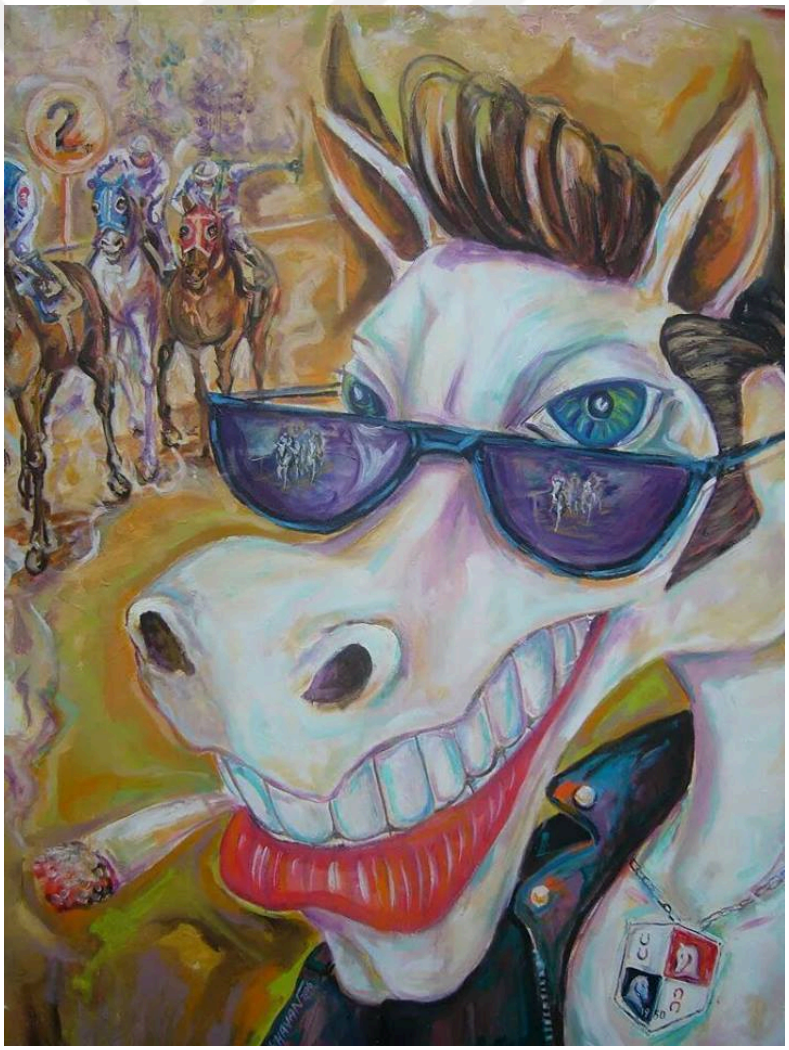
Resim 58: Ünsal Bahtiyar, *Discobolus*, 2000.

1975 yılında doğan Murat Havan, TJK (Türkiye Jokey Kulübü) için hazırladığı resimde at yarışı resmedilmiştir. Tuval üzerine yağlı boya olarak yapılan resimde at yarışı kuponu temsil edilmiştir. Dışavurumcu olarak çalışan sanatçı, kompozisyonda atları kademeli olarak yerleştirerek alan derinliği yaratmıştır. Yüzey planlaması dikey olarak kurgulanan resimde kupon yazıları yatay olarak konumlandırılarak zıtlık dengesi sağlanmıştır. Hareket algısını kuvvetlendirmek için, atların daha hızlı koşması adına binicilerde kamçı vurma hareketleri kullanılmıştır. Soğuk ve sıcak renklerin birlikte kullanılmasıyla zıtlıklar yakalanmış, denge sağlanmıştır.

Resim 59: Murat Havan, *Kupon*, 2007.

Karikatürize edilen at figürüyle at yarışı oynayan bahisçilere gönderme yapılmıştır. Murat Havan'la yapılan görüşmede ''at figürüyle yurt dışındaki mafya karakterlerini temsil ederek, at yarışını spor olmaktan çıkarıp para kaynağına dönüştüren zihniyeti resmettim, sporu kumara çeviren zihniyete tepkimi dile getirdim'' demektedir. (Kişisel iletişim, 23 Aralık 2015) Kompozisyonun büyük bir bölümünü oluşturan at figürü karakterize edilmiştir. Ön planda izleyiciye alaysı şekilde gülümseyerek bakmaktadır. Arka planda yarışan atlarla alan derinliği sağlanmıştır. Atın gözlüklerine arka plandaki yarış yansımaktadır. Kontrast renklerle dinamik fırça vuruşlarıyla resimde hareketlilik sağlanmıştır.

Resim 60: Murat Havan, *At kafası*, 2007.

2.2.2. Resimlerim

1978 doğumlu Günseli Ayan, Kış Sporu adlı resminde, sporcu temasıyla yön ve hareket algısını işlemiştir. Kar üzerinde kayak yapan figür kompozisyonun alt bölümünden kadraj dışına çıkacak şekilde yerleştirilmiştir. Figürün yönü ile fırça yönleri aynı istikamette kullanılmıştır. Kar yoğunluğu ve hız birlikte anlatıldığı için ön arka plan yapılmadan aynı yüzeyde anlatılmıştır. Figürün kadraj dışına taşınmasıyla fırça vuruş yönlerinin paralel kullanılması figürde yüzeyden düşme hissi yaratmaktadır. Figürün bedeninde farklı eğik yönler kurgulanarak hareket desteklenmiştir.

Resim 61: Günseli Ayan, *Kış Sporu*, 2012.

Resimde açık kompozisyon anlayışı kullanılmıştır. Ön planda koşan sporcu figürü cepheden yerleştirilerek izleyicinin üzerine doğru yakınlaşmaktadır. Arka planda yarışa devam eden sporcular küçük boyutlarda hazırlanıp, netliği kaybedilerek alan derinliği yaratılmıştır. Kontrast renklerin birlikte kullanıldığı resimde hareket figürlerin eğik yönde koşusuyla verilmiştir.

Resim 62: Günseli Ayan, *Son Metreler,* 2012.

2.2.3. Kavramsal Sanatta Spor Temalı Eserler

Resim sanatının yanı sıra günümüzde kavramsal sanatın içinde yer alan enstalasyon ve heykel çalışmalarıyla da spor teması anlatılmıştır. Spordaki hızın, kuvvetin, mücadelenin ifadelerine değinilmiştir.

''Sport in Art after History in Art'' sergisinde, uluslararası 40 sanatçı yer almıştır. 2012 yılında Mocak Çağdaş Sanat Müzesinde açılan sergide, insanın doğasında var olan şiddetli ve saldırgan duyguların sporla nasıl aktarıldığı anlatılmıştır. Sanatçılar, spor teması ile saldırgan duyguların aktarılmasında mücadeleyi, zaferi, hızı ifade etmişlerdir. Sporun saldırgan duyguları rahatlattığı sanatçılar tarafından temsil edilmiştir. Sergiye ait olan çalışmada; masa tenisinde sporcunun tüm hırsı, mücadelesi, rekabeti, öfkesi temsil edilmiştir. Masa tenisinin yüzeyinde oluşturulan delikler topun hızını ve şiddetini anlatır. Hız ve şiddetin getirdiği çeşitli saldırgan duygulara rağmen, sporcunun konsantrasyonunu, topun kural çizgileri dahilinde otokontrolle kullandığı ifade edilmiştir.

Resim 63: Sport in Art, 2012.

1961 Yılında Kiev'de doğan Oleg Kulik; heykeltıraş, fotoğrafçı ve performans sanatçısıdır. Kulik'in, Rus tenis yıldızı olan ''Anna Kournikova'' adlı heykeli, ürkütücü bir gerçekliğe sahiptir. Camdan bir fanus içinde sergilenen heykelde, gerçek spor ayakkabı, forma, kum kullanılmıştır. Yer çekimine rağmen havada tutturulan heykelde etek formu da yukarıya doğru havalanmıştır. Anatomi ve yüz ifadesindeki acı, hırs, mücadele hareket kavramıyla birlikte gerçekçi bir şekilde anlatılmıştır. Hareket kavramı, tenis sporunun doğasında var olan bir an dondurularak devinimin kendisi doğrudan anlatılmıştır.

Resim 64**:** Oleg Kulik, *Tennis Player*, 2002.

3.1. AMERİKAN SPOR SANAT MÜZESİ

Amerikan spor sanat müzesi ASAMA (American Sport Art Museum and Archives) 1984 yılında kurulmuştur. Müze United States Sports Academy içinde yer almaktadır. Kuruluş amacı sporda sanatın tarihçesi ve literatürünün oluşturulmasıdır. Koleksiyonunda 1500 parçadan oluşan resim, heykel, poster ve fotoğraflar yer almaktadır. Çeşitli konularda ödüller veren kuruluş, ''Yılın Spor Sanatçısı'' ödülünü de vermektedir. (Sport Artist of the Year) Dünyanın her yerinden adayları kabul edilmektedir. Akademi her yıl spor ödüllerini sporun ve sanatın çeşitli dallarında fark yaratan eserlere vermektedir. Seçilen esere madalya ve rozet ödül olarak verilmektedir. Asama Coubert'in felsefesinden devam ederek, günümüzde onun fikir ve ideallerini somutlaştırmaktadır. 1948 Yılından itibaren olimpiyat oyunlarından çıkartılan sanat yarışmaları günümüzde Asama ile devam etmektedir.

Resim 65: American Sport Art Museum

Resim 66: American Sport Art Museum

SONUÇ

19. yüzyıl sonrası Resim sanatında spor temalı eserler örneklerle incelendiğinde; sanat yarışmaları olimpiyat oyunlarına dahil edildikten sonra spor temalı yapıtlar yaygınlık kazanmıştır. Kompozisyon düzenlemelerinde sporcu figürleri odak noktası olarak merkeze yerleştirilmiştir. Spor temalı eserlerde yüzey planlamasında açık ve kapalı kompozisyon ilkeleri kullanılmıştır. Romantik sanatçılar tutkulu hayal ortamları ile spor temasını ele alırken, realist sanatçılar dramatik sahnelerle sporun gerçek, görünürdeki mücadele yanlarını işlemiştir. İzlenimci sanatçılar sporu açık havada resimlemiş, gün ışığından faydalanarak doğal renkleriyle gündelik bir akış olarak anlatmışlardır. Dışavurumcu sanatçılar spor temasını yoğun boya kullanımları ve biçim bozmalara giderek ifade etmişlerdir. Kübist sanatçılar sporcu figürlerine kübik görünümler kazandırarak kompozisyonda hareket sağlamışlardır. Spor ve sporcu figürlerinde hareket kavramı, fütürist sanatçılar dönemine kadar figürün anatomi yapısı ve farklı biçimsel anlayışlarla verilmiştir. Fütürist sanatçılardan itibaren hareket, hız kavramlarının yoğunlaşmasıyla spor temalı eserlerde durağan resmi hareketlendirici unsurlar kullanılmıştır. Vekteröl çizgiler, eğik konumlandırılmış formlar ve kübizm alt yapılı geometrik bölünmeler sporcu figürlerinin hareketlerine hız kazandırmıştır. Pop sanatının gelişmesiyle spor ve sporcu teması yüzeysel olarak ifade edilmiştir. Sporcunun işlevi ve hareketi anlatılmamış, şöhretli portreler olarak popüler kültüre göndermeler yapılmıştır. Günümüzde spor ve sporcu temasının yer aldığı resimler, çeşitlilik kazanmıştır. Kompozisyon düzenlemelerinde sporcu teması hız kavramıyla birlikte işlenmiş fütürizm alt yapılı eserler oluşturulmuştur. Bununla birlikte spor ve sporcu figürleri durağan hareketlerle günlük hayata dahil edilmiş, artistik değer olarak anlatılmıştır. Resim sanatını bir belge olarak değerlendirdiğimizde; bazı spor aktivitelerinin döneme göre değişim gösterdiği, açık mekandan iç mekana taşındığı gözlenmiştir. Yüzey planlamasında durağan resimlerin, hareketli biçimde algılanmasına yardımcı olan yatay, dikey ve beraberinde eğimli yönlerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sporun doğasında var olan hareket, beden estetiği, rekabet ve mücadele sanatçılar tarafından yapıtlarla ifade edilmiştir. 1912-1948 yılları arasında 7 kez olimpiyatlara dahil edilen sanat yarışmaları, sporun estetik özellikleri ile dramatik yanları da günümüze kadar gelen sanatçılar aracılığıyla eserlerde anlatılmıştır. Ayrıca günümüz sanatçıları topluma mesaj vermek kaygısıyla

spor temasından yola çıkmıştır. Sporun doğasındaki rekabet ruhunun günümüzde holiganlaştırıldığını gözlemleyen sanatçılar, spor ve sporcu teması üzerinden mesaj içeren yapıtlar sunmuştur. Bu bağlamda Coubertin'in idealleri günümüzde de konu edilerek spor temalı eserlerle gerçekleşmiştir.

KAYNAKÇA

Akçaoğlu, Z. (2010), *Resimde Kıpırtı,* e-Journal of New World Sciences Academy Fine Arts, DOO16, Volume: 5, Number:2, ISSN: 1306-3111,s 104-113.

American Sport Art Museum, Asama web page. <http://www.asama.org/special-programs> (2015 Aralık 18).

Antmen, A. (2012), 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. (4. Baskı) Sel Yayıncılık: İstanbul

Analysis: Goya's Courtyard with Lunatics, (2010), Pluribusone <https://www.pluribusone.wordpress.com/2010/09/29/analysis-goya%E2%80%99s-%E2%80%9Ccourtyard-with-lunatics%E2%80%9D/>

Atalay, C. (2002), Resim Sanatında Yüzey Organizasyonu ve Plan Araştırmaları, earsiv.anadolu.edu.tr

Berger,J. (1999) Görünüre Dair Küçük Bir Teoriye Doğru Adımlar. Metis Yayıncılık: İstanbul

Doralp, B, ve Barkul, Ö. (2011), Olimpiyat Yerleşkeleri Tasarımında Bir Girdi Olarak Sürdürülebilirlik, Megaron Dergisi, 6 (2) 127.

Erbay, M. (2007). Resim Sanatı Disiplinleri, Alternatif yayıncılık: İstanbul.

Erim, G. (2011).Temel Tasarımda Hareket Yön ve Ritm Anadolu Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi 1 (1) 57-60.

Gombrich, E.H.(2004). Sanatın Öyküsü. (4. Baskı) Remzi Kitabevi, İstanbul.

Gurur, (2013), nkfu, Nicolas de Steal Kimdir? Hayatı ve Eserleri,<http://www.nkfu.com/nicolas-de-stael-kimdir-hayati-ve-eserleri/> (20 Aralık 17).

İzmirli, Ö.,Ş ve Kabakçı,I. (2009) Hareket Hissi Veren Durağan Resimlerin Eğitimde Kullanımı, Ege Eğitim Dergisi, 10,(2) s: 60-69.

Jurnal of Olympic History. (14 Mayıs 2006). International Society of Olympic Historians. s. 46.

Mercin, L. (2010), Kış Olimpiyatları Logolarının Analizi, e-journal of New World SciencesacademyFineArts, Doo37, Volume 5, Number:4, ISSN:1308-7290, s: 336.

Özdilek.,Entürk ve Döşyılmaz (2015). Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihsel Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi.Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,9, (9), s: 12.